QORTI TAL-APPELL

IMHALLFIN

S.T.O. PRIM IMHALLEF JOSEPH AZZOPARDI
ONOR. IMHALLEF JOSEPH R. MICALLEF
ONOR. IMHALLEF TONIO MALLIA

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 16 ta' Dicembru, 2019.

Numru 1

Rikors numru 741/08LSO

All for Property Limited (C24137) u b'digriet tat-18 ta' Novembru 2013 l-isem gie korrett ghal ACH Foods & Beverages Imports Ltd (C38863)

v.

Direttur Generali (Dwana)

Il-Qorti:

Rat ir-rikors guramentat tas-socjeta` attrici datat 23 ta' Lulju, 2008, fejn inghad hekk:

> "1. Illi f'Settembru 2007 is-socjeta` rikorrenti talbet il-hrug ta' permessi biex iggib f'Malta xarba li taqa' taht il-kategorija ta' 'energy drink' manifatturata fl-Istati Uniti ta' l-Amerika mill-kumpanija Redux Enterprises Inc.

“2. Illi l-licenzja relattiva inharget validament f’Jannar 2008 u l-kunsinna tal-prodott waslet Malta fl-24 ta' Marzu 2008 u kienet tikkonsisti f’2008 kaxxa ta' 24 bott kull wahda, maqsumin indaqs bejn 'regular’ u 'free', kif ukoll xi materjal promozzjonali.

“3. Illi d-dazju u Taxxa dwar Valur Mizjud thallsu kollha mis-socjeta` rikorrenti fis-27 ta' Marzu 2008 u l-Kontrollur konvenut irrilaxxja definittivament il-merkanzija in kwistjoni f’ idejn ir-rikorrenti.

“4. Illi, sussegwentement ghar-rilaxx il-Kontrollur tad-Dwana beda jippretendi li l-merkanzija ma kellhiex tinbiegh fuq is-suq Malti minhabba l-isem tal-konfezzjoni.

“5. Illi fl-10 ta' Gunju 2008 fuq ordni tal-konvenut, fizzjali tad-Dwana elevaw 216 bott ta' 250 millilitru ta' din ix-xarba minn stabbilimenti kummercjali gewwa l-Qawra. Dawn il-bottijiet li kienu jiffurmaw parti mill-kunsinna msemmija gew elevati "for investigation purposes only".

“6. Illi effettivament wiehed ma jafx x' kien hemm li jigi investigat *stante* li l-uniku oggezzjoni li semma’ il-Kontrollur tad-Dwana jirrigwarda l-isem tal-prodott li jirrizulta facilment mill-wicc tal-konfezzjoni.

“7. Illi, effettivament il-konvenut qieghed jittenta jzomm il-kummerc f’Malta tal-prodott in kwistjoni.

“8. Illi l-agir tal-konvenut huwa leziv tad-drittijiet tas-socjeta` rikorrenti u sallum ikkawza u ghadu qieghed jikkawza danni konsiderevoli lill-istess socjeta` rikorrenti kif ser jigi dettaljatament spjegat waqt is-smigh tal-kawza.

“9. Illi l-irtirar mis-suq tar-rimanenti bottijiet kien sejjer jikkaguna danni ulterjuri lis-socjeta` rikonenti.

“10. Illi ghalhekk fit-18 ta' Gunju 2008 is-socjeta` rikorrenti intavolat rikors ghall-hrug ta' mandat ta' inibizzjoni kontra l-konvenut Kontrollur tad-Dwana sabiex twaqqfu milli jirtira x-xarba msemmija, liema mandat ma nharigx mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-16 ta' Lulju 2008 mhux ghax l-ilment tas-socjeta` rikorrenti ma kienx *prima facie* fondat izda ghaliex, kif hasbitha dik il-Qorti, l-irtirar tax-xarba mis-suq lokali seta' jigi sufficjentement rimedjat b'mezzi ohra *ex post*.

“11. Illi ghalhekk is-socjeta` rikorrenti ma fadlilha xejn x'taghmel biex tiddefendi d-drittijiet taghha ghajr li tirrikorri ghall-odjerni proceduri.

"Jghidu ghalhekk il-konvenuti, prevja d-dikjarazzjoni necessarji u moghtija l-provvedimenti opportuni, u ghar-ragunijiet premessi, ghaliex m'ghandhiex din il-Qorti:

"1. Tiddeciedi din il-kawza bl-urgenza *stante* li l-merkanzija in kwistjoni jikkostitwixxu *perishables*;

"2. Tiddikjara illi l-agir tal-konvenut Kontrollur tad-Dwana, li ordna li tingabar partita tal-merkanzija *de quo*, illegali, abbuziva u minghajr bazi fil-ligi u/jew *ultra vires* il-poteri moghtija lilu bil-ligi;

"3. Tillikwida d-danni sofferti mis-socjeta` rikorrenti bhala konsegwenza ta' l-imsemmija ordni bl-opera *occorrendo* ta' Periti nominandi;

"4. Tordna lill-konvenut Kontrollur tad-Dwana jhallas lis-socjeta` rikorrenti d-danni hekk likwidati.

"5. Tordna lill-istess Kontrollur tad-Dwana jirrilaxxja l-merkanzija minnu migbura favur is-socjeta` rikorrenti;

"Bl-ispejjez kontra l-konvenut li minn issa hu ingunt ghas-subizzjoni, inkluzi l-ispejjez tal-mandat ta' inibizzjoni, tal-protest gudizzjarju u ta' kull att iehor mibghut in konnessjoni ma' din il-kawza."

Rat ir-risposta guramentata tal-Agent Kontrollur tad-Dwana li permezz taghha eccepixxa:

"1. Illi jibda biex jinghad li din l-*energy drink* in kwistjoni jisimha 'Cocaine Energy Drink' u li esponenti kellu jagixxi proprju minhabba l-isem ta' din ix-xarba u l-konnotazzjonijiet tieghu. Fil-fatt l-unika oggezzjoni tal-esponent rigward dan il-prodott u l-materjal promozzjonali dwaru hija minhabba dan l-isem. Pero` konvenjentement, ir-rikorrent imkien ma jsemmi l-isem tax-xarba fir-rikors Promutur.

"2. Illi t-talbiet tar-rikorrent huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom ikunu michuda u dan minhabba r-ragunijiet segwenti:

"a. illi r-rikorrent iddikjara din ix-xarba lid-Dwana bhala 'Redux Energy Drink, u mhux b'isimha proprju u ghalhekk din il-merkanzija kienet rilaxxata fis-suq.

"b. illi izda meta gie f'idejn l-esponent kampjun tal-istess xarba bl-isem 'Cocaine' miktub car fuq il-bott, l-esponent agixxa

mill-ewwel u ta ordni bil-miktub lir-rikorrent biex ma johrogx din ix-xarba fis-suq minhabba l-isem tax-xarba. Din id-decizjoni ttiehdet a bazi ta' *public policy* mhaddma mill-entitajiet pubblici kollha li kemm jista' jkun tittrazzan il-kultura tat-tehid tad-droga fil-pajjiz u jittrazzan ukoll dak kollu li jista' jhajjar lill-minorenni jaraw id-droga f'dawl tajjeb. Minkejja l-ordni tal-esponent, ir-rikorrent ghazel li xorta wahda johrog din ix-xarba fis-suq. Kien ghalhekk li l-esponent htieglu jelevaha mis-suq. Ghalhekk li kieku r-rikorrent ottempora ruhu mal-ordni tal-esponent, kwalunkwe danni li seta' kien hemm, specjalment dawk tal-fama tad-ditta rikorrenti, kienu jkunu minimizzati.

“c. illi din il-*public policy* ga msemmija hija mifruxa hafna u mhaddma f'Malta mill-entitajiet pubblici kollha. Hu car li l-Gvern ghandu jiehu dawk il-passi necessarji biex ihares is-sahha tas-socjeta` u kemm jista' jkun jelimina dawk l-affarijiet li jaghmlu hsara. B'mod partikolari ghandu obbligu li jhares dawk il-partijiet mis-socjeta` li huma l-iktar vulnerabbli bhalma huma t-tfal u z-zghazagh. Il-*public policy* hija principju legali li jorbot u dan minkejja li din l-istess *policy* ma tkunx miktuba f'ligi. Tant hija principju legali li jorbot li tissemma' anke fi trattati internazzjonali, f'liema trattati necessarjament ma tkunx definita u tithalla vaga. L-esponent hawn jaghmel referenza ghall-artikolu 30 tat-Trattat tal-Unjoni Ewropea li jawtorizza lill-istati membri li jipprojbixxu jew jirrestringu l-importazzjoni ta' oggetti fost ohrajn minhabba *public policy* u biex jipprotegu s-sahha u l-hajja tan-nies.

“d. illi barra minn hekk, fil-kaz odjern, u kif se jkun ippruvat fis-smigh tal-kawza, din il-*public policy* msemmija hija fil-fatt migbura f'dokument imsejjah ‘Politika Nazzjonali dwar, id-Droga' publikat mill-Gvern f' Jannar 2008. Dan id-dokument iservi biex l-entitajiet kollha koncernati jigbdu habel wiehed u jaddottaw l-istess linja t'azzjoni. Hekk din il-problema tad-droga tkun mill-atti kollha. B'mod partikolari, dan id-dokument isemmi l-bzonn ta' edukazzjoni u azzjoni rigward prodotti ta' ikel u xorb li jistghu jkunu marbuta, jew jaghtu x' jifhmu li huma marbuta mad-droga.

“e. illi rigward il-prodott innifsu, il-prodott jismu ‘Cocaine’ u hu *energy drink*. Isem il-prodott jidher car hafna fuq il-bott. Bhala kontenut, il-prodott hu skont il-ligi u ma fih xejn irregolari. Pero` bhala *packaging* tieghu, jidher car, li l-prodott issemma' b'dan il-mod biex jaghmlu attraenti li jinbiegh lill-konsumatur ta' eta` tenera peress li, li tixtri *energy drink* jisimha ‘Cocaine’ forsi tidher ‘trendy’ ghal persuni ta' eta` tenera. Bhala *energy drink*, din tappella l-

iktar ghaz-zghazagh minorenni li allura ma jistghux jixtru alkohol, izda li permezz taghha jhossuhom 'high' xorta wahda minghajr ma ssirilhom hsara kbira. Ghal persuni minorenni li jixorbu *drink* b’ dak l-isem minghajr ma taghmlilhom hsara kbira izda li fil-fatt tghinhom ihossuhom ahjar, tista’ facilment twassalhom biex jemmnu li meta jixtru d-droga kokaina, din se ggieghlhom ihossuhom ahjar minghajr ma taghmlilhom ebda hsara, u dan b'analogija diretta ma' dan il-prodott. Apparti dan kollu, ta’ min jinnota li dan il-prodott fih fost ohrajn livell gholi hafna ta’ kaffeina, u minhabba f’din ir-raguni l-awtoritajiet Awstraljani waqqfu l-bejgh tieghu fl-Awstralja.

“f. illi dan jista’ jkun konfermat minn agenziji pubblici li jahdmu f’dan il-qasam. Dawn jikkonfermaw li l-istudji li huma jaghmlu u minn studji li jsiru barra minn Malta, jidher car li hu facli li ssir din l-analogija ga msemmija, f’ mohh iz-zghazagh. Barra minn hekk, irrizulta li l-agenzija Sedqa saret taf b’ dan il-prodott minn telefonati ta' ġenituri nkwetati fuq il-helpline 179 kif ukoll minn ilmenti ta' genituri waqt *parenting skills classes*. Hu car li f’dan il-kaz, l-esponent agixxa korrettement meta haddem din il-*public policy* kif obbligat jaghmel bhala entita' tal-Gvern Malti u uza l-poteri tieghu moghtija lilu mil-ligi (fosthom dawk imsemmija fl-artikolu 60(b) tal-Kap 37) biex jeleva mis-suq oggetti li b'mod lampanti kienu jmorru kontra din il-*public policy*.

“g. illi apparti l-*public policy*, f’dan il-kaz possibilment jista’ jkun hemm elementi wkoll ta’ dikjarazzjoni skorretta jew mhux kompluta lill-esponent minhabba l-eliminazzjoni ta' isem ix-xarba kemm mid-dikjarazzjoni li hu ghamel lid-Dwana kif ukoll mill-fatturi, kif ukoll elementi ta' zvijar psikologiku tal-pubbliku fir-rigward tan-natura u l-effett tal-prodott minhabba l-isem tax-xarba, kif ga inghad.

“h. illi l-esponent, bhala l-awtorita' pubblika inkarigata mill-merkanzija fil-mument tal-importazzjoni taghha f’Malta, hija moghtija l-awtorita' mil-ligi li televa oggetti li ma jkunux konformi mal-ligijiet doganali u ma' ligijiet ohra u li kontroll dwarhom jista' jsir fil-mument ta' importazzjoni taghhom. Din l-elevazzjoni tal-oggetti tista' ssir anke sakemm isiru xi investigazzjonijiet mehtiega fuq il-prodott jew sakemm tittiehed decizjoni finali dwarhom. Meta tittiehed din id-decizjoni, l-oggett jew ikun rilaxxat jew ikun konfiskat (naturalment jibqa' intatt id-dritt ta' kontestazzjoni tal-qbid tieghu). Dan il-poter hu mehtieg biex jithaddmu l-ligijiet relevanti u biex l-istess awtorita' tista' tkun effettiva, u tagixxi fil-hin ghall-harsien ta' dawn il-ligijiet. Ghalhekk l-

esponent agixxa f'kull hin fil-limiti tal-poteri tieghu moghtija lilu mil-ligi stess.

"i. illi jinghad ukoll li l-esponent f'hafna cirkustanzi jagixxi ghan-nom ta' dipartiment u entitajiet pubblici ohra u dan peress li huwa l-awtorita' li ghandha kontroll fuq l-importazzjonijiet ta' oggetti f'Malta. Dan jigri minkejja li din l-azzjoni ma tkunx regolata bil-ligijiet tad-Dwana. Hekk per ezempju, l-esponent izomm l-importazzjoni tal-ghasafar, ta' materjal pornografiku u tal-armi jew splussiv u dan peress li dawn l-oggetti kollha jaqghu taht il-kappa ta' oggetti projbiti msemmija fl-artikolu 60(b) tal-Kap 37. Ta' min ighid li dan l-artikolu ma jispecifikax liema huma dawn l-oggetti projbiti imma huwa subartiklu generiku hafna.

"j. illi peress li l-esponent qed joggezzjona ghal dan il-prodott minhabba l-isem tieghu, jista' jkun hemm rimedju iehor ghal dan il-kaz u cioe` li jinbidel l-isem tal-prodott, haga li tidher li hija possibbli mill-mod kif inhu mgezwer il-bott ta' din ix-xarba.

"k. illi rigward il-mandat t'inibizzjoni msemmi, numru 908/08 JRM deciz kontra r-rikorrenti fis-16 ta' Lulju 2008, l-esponent jissottometti li deher car li r-rikorrent ma kellu l-ebda dritt *prima facie* li jitlob lill-Qorti tordna lill-esponent jieqaf milli jeleva x-xarba mis-suq. Ghalhekk bir-ragun, it-talba ghal hrug tal-mandat kienet michuda.

"3. Illi rigward it-tielet u r-raba' talba tar-rikorrent, l-esponent jissottometti li ladarba jidher li din l-azzjoni hija bbazata fuq l-artikolu 469A tal-Kap 12, allura jridu jkunu segwiti d-dettami tal-artikolu 469A(5) fis-sens li qabel din il-Qorti tiddeciedi dwar it-talba ghad-danni, irid ikun ippruvat li l-esponent agixxa b' *mala fede* jew b'mod mhux ragonevoli. Hu biss f'dan l-istadju li l-Qorti tista' tikkunsidra t-talba ghal danni. F'dan is-sens l-esponent jaghmel referenza ghas-sentenza fl-ismijiet Sweetsource Limited vs Supretendent tas-Sahha Pubblika et (Prim Awla, sentenza finali, deciza 30 ta' Mejju 2007).

"4. Illi rigward il-hames talba, jinghad li l-kaz odjern mhux ibbazat fuq proceduri taht l-Ordinanza tad-Dwana izda taht il-Kap 12 u ghalhekk, f' kaz li l-Qorti ssib favur ir-rikorrent, l-ordni tar-rilaxx tal-oggetti mhix wahda obbligatorja bhalma hi taht l-artikolu 72 *et seq* tal-Kap 37. Jinghad ukoll li f'kaz izda li din il-Qorti tordna r-rilaxx tal-oggetti u tordna wkoll il-hlas tad-danni, l-ammont ta' danni ghandu jkun imnaqqas biex jiehu kont tal-merkanzija rilaxxata.

"5. Illi rigward it-talba ghall-ispejjez, l-ispejjez tal-mandat t'inibizzjoni huma dovuti mir-rikorrent lill-esponent u dan skont id-digriet dwar l-istess mandat, datat 16 ta' Lulju 2008.

> "Salv eccezzjonijiet ohra jekk ikun il-kaz.
>
> "Ghaldaqstant l-esponent jitlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti joghgobha tichad it-talbiet tar-rikorrent bl-ispejjez kontrih."

Rat is-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili tat-30 ta' Settembru, 2014, li permezz taghha l-kawza giet deciza fis-sens li:

> "Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, taqta' u tiddeciedi, billi fil-waqt li tastjeni milli tiehu konjizzjoni tal-ewwel talba attrici ghar-ragunijiet fuq spjegati, tichad l-eccezzjonijiet tal-Intimat u tiddisponi mit-talbiet rimanenti attrici fis-sens li gej:
>
> "2. Tilqa' t-tieni talba attrici u tiddikjara illi l-agir tal-intimat li ordna li tingabar partita tal-merkanzija *de quo*, hija llegali, abbuziva u minghajr bazi fil-ligi u/jew *ultra vires* il-poteri moghtija lilu bil-ligi;
>
> "3. Tilqa' it-tielet talba attrici u tillikwida d-danni sofferti mis-socjeta` rikorrenti bhala konsegwenza ta' l-imsemmija ordni fis-somma ta' hamest elef, seba' mija u sbatax-il ewro u disgha u hamsin centezmu (€5,717.59);
>
> "4. Tilqa' r-raba' talba attrici u tikkundanna lill-intimat ihallas lis-socjeta` rikorrenti d-danni hekk likwidati fis-somma ta' hamest elef, seba' mija u sbatax-il ewro u disgha u hamsin centezmu (€5,717.59) bl-imghaxijiet legali mid-data tas-sentenza odjerna sad-data tal-hlas effettiv;
>
> "5. Tilqa' l-hames talba attrici u tordna lill-istess intimat jirrilaxxja l-merkanzija minnu migbura favur is-socjeta` rikorrenti;
>
> "L-ispejjez jithallsu mill-Intimat inkluzi l-ispejjez tal-protest gudizzjarju pprezentat mis-socjeta` rikorrenti kontra l-intimat in konnessjoni mal-fatti tal-kawza."

Dik il-Qorti tat is-sentenza taghha wara li ghamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet:

> "Illi din il-kawza, flimkien ma' numru ta' kawzi ohra, giet assenjata lil din il-Qorti b'digriet ta' surroga tat-13 ta' Frar 2014.
>
> "Illi l-azzjoni odjerna hija wahda ta' stharrig gudizzjarju ta' ghemil amministrattiv. Is-socjeta` attrici ipprezentat din il-kawza biex timpunja l-

azzjoni mehuda mill-Kontrollur tad-Dwana in mertu, (illum id-Direttur Generali (Dwana), iktar 'il quddiem imsejjah "Id-Direttur"), bhala wahda illegali, abbuziva u *ultra vires* il-poteri koncessi lilu mil-ligi. L-azzjoni hija diretta kontra l-ordni tad-Direttur biex tingabar partita minn kwantita akbar ta' merkanzija gja regolarment importata u bid-dazju imhallas. B'din l-azzjoni wkoll is-socjeta` attrici qed titlob il-kundanna tad-Direttur ghall-hlas tad-danni subiti u r-rilaxx tal-merkanzija migbura.

"Id-Direttur qed jopponi ghat-talbiet attrici mhux minhabba li l-prodott fih innifsu huwa illegali, jew jikkontjeni sustanzi illegali jew projbiti, imma minhabba l-isem tal-prodott li hu "*Cocaine"* li, fil-fehma tad-Direttur, jikser l-ordni pubbliku ta' Malta. Riferibbilment ghat-talba ghar-risarciment tad-danni, id-Direttur jaghmel riferenza ghall-Artikolu 469A (5) tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta fis-sens li qabel li l-Qorti tiddeciedi dwar it-talba ghad-danni, irid ikun ippruvat li l-intimat agixxa b' *mala fede* jew b'mod mhux ragjonevoli. Barra minn hekk, jsostni wkoll li jekk il-Qorti tordna r-rilaxx tal-oggetti u tordna l-hlas tad-danni, l-ammont ghandu jkun imnaqqas biex jiehu kont tal-merkanzija rilaxxata.

"<u>Fatti mhux in kontestazzjoni</u>

"Illi qabel xejn jenhtieg li jigu precizati s-segwenti punti fattwali li dwarhom ma jirrizultax li hemm kontestazzjoni:

"1. Il-merkanzija in mertu tikkonsisti f' kunsinna ta' xarba maghmula minn 2880 kaxxa b'24 bott kull wahda, kontenenti *energy drink* li giet impurtata mill-Istati Uniti tal-Amerika kif ukoll materjal promozzjonali. L-isem fuq dawn il-bottijiet huwa *"Cocaine",*

"2. L-isem "*Cocaine*" huwa marka reġistrata, iżda l-kunsinna miġjuba f'Malta mill-kumpannija rikorrenti ddaħħlet bħala "*Redux Cut Energy Drink*";[1]

"3. Is-socjeta` attrici kienet debitament talbet il-hrug ta' permessi ta' importazzjoni ta' dan il-prodott.Il-licenzja relattiva inharget f'Jannar tas-sena 2008 u l-prodott kellu jaqa' taht il-kategorija CN2202. Wara li l-kunsinna wasslet f'Malta fuq il-bastiment *Maersk Douala* fl-24 ta' Marzu 2008, fis-27 ta' Marzu 2008 thallas id-dazju u t-Taxxa Dwar il-Valur Mizjud (V.A.T.) fuq l-istess. Sussegwentement il-merkanzija giet rilaxxjata f'idejn l-importatur;

"4. Waqt laqgha li saret bejn ufficjali tad-Dwana u s-socjeta` attrici, din giet infurmata li kien hemm problema bl-isem tax-xarba u li minhabba f'hekk ma kellhiex tinbiegh.[2] Effettivament fl-10 ta' Gunju 2008 inqabbdu

---

[1] Konsiderazzjonijiet fattwali misjuba mill-Perit Legali a fol.145 tal-process.

[2] Kif jirrizulta min-nota ta' sottomissjonijiet tas-socjeta` rikorrenti (fol.83) mhux ikkontestat, "*...l-intimati infurmaw lill-esponenti bil-miktub illi r-raguni ghall-oggezzjoni wara li l-prodott kien diga' gie rilaxxjat kienet illi 'mill-ezami ta' kampjuni jirrizulta li l-(energy drinks) huma pprezentati b'mod li jirreferu ghad-droga (cocaine) li l-pussess, bejgh u konsum taghha f'Malta*

minn stabbiliment kummercjali 243 bott fuq ordni tal-Kontrollur tad-Dwana, li rrilaxxja ircevuta li tghid "*items withheld by Customs Officials pending investigation*"[3].

5. Fit-18 ta' Gunju 2008 is-socjeta` rikorrenti talbet il-hrug ta' mandat ta' inibizzjoni kontra l-intimat sabiex izommuh milli "*jigbor minn fuq is-suq Malti l-prodotti impurtati f'Malta*" liema talba giet michuda minn din il-Qorti kif diversament presjeduta b'Digriet tas-16 ta' Lulju 2008. L-atti tal-Mandat huma allegati mal-atti tal-kawza.

“Madanakollu l-Qorti sabet hekk:

"Illi f’dan il-każ ma jidhirx li hemm dubju li l-kumpannija rikorrenti għandha l-jedd prima facie li tqiegħed il-prodott fuq is-suq, u dan għaliex intwera tajjeb biżżejjed li l-kunsinna nġabet f’Malta wara li tħarsu l-kundizzjonijiet kollha mitluba mil-liġi u wara li ngħataw l-awtorizzazzjonijiet meħtieġa kollha mill-awtoritajiet kompetenti, għalkemm hemm kwestjoni dwar jekk il-kampjuni miġjuba f’Malta mill-istess kumpannija rikorrenti kienux tassew juru l-isem tax-xarba kif inhu jew jekk kienx juri mod ieħor.” Il-Qorti ikkon*kludiet li l-element ta' irrimedjabbilta' izda ma kienx jissussisti stante li, inter alia, r-rikorrenti setghet titlob l-istharrig gudizzjarju ta' ghemil id-Direttur u tressaq talba ghar-rizarciment tad-danni. Fid-Digriet taghha l-Qorti osservat ukoll li "Illi, mill-aspett tal-proporzjonalita’ jidher li t-tħassib imqanqal mill-enti non-governativi dwar l-aċċess għal persuni taħt l-eta’ tax-xarba b’dak l-isem fis-suq lokali ma jidhirx li huwa wieħed għal kollox barra minn loku, l-iżjed fid-dawl tal-Politika Nazzjonali dwar id-Droga mfassla mill-Ministeru Governattiv kompetenti, u ta’ miżuri oħrajn meħuda minn awtoritajiet oħrajn f’dawn l-aħħar ġimgħat".*

“6. Hu pacifiku izda li id-Direttur m'ghandu l-ebda oggezzjoni dwar il-legalita` tas-sustanzi fil-prodott.[4] Anzi fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu d-Direttur jghid hekk "*Illi l-unika oggezzjoni li ghandu l-esponent ghal din l-'energy drink' huwa l-isem taghha 'Cocaine' flimkien mal- 'packaging' tieghu. L-oggezzjoni hija peress li l-isem tax-xarba huwa l-istess isem preciz ta' droga li hija illegali f'Malta. Dan apparti li l-ippakkeggjar taghha bil-kuluri u disinn tieghu jorbot b'mod diskret ma' din id-droga.*"[5]

<u>“L-Eccezzjonijiet tad-Direttur Intimat.</u>

Qabel xejn din il-Qorti tafferma li t-talba tad-Direttur ghall-prezentata ta' risposta guramentata ulterjuri[6] kienet giet michuda minn din il-Qorti kif

---

huwa kontra l-ligi' u illi 'fid-dawl tal-politika pubblika dwar il-promozzjoni tal-kultura marbuta mal-konsum tad-droga, dawn it-tip ta' bottijiet ma jistghux jithallew johorgu fuq is-suq lokali."

[3] Dok A anness mar-rikors guramentat.

[4] Ara para. 1 u 2(e) tar-Risposta Guramentata tal-Agent Kontrollur tad-Dwana a fol.54 tal-process.

[5] Fol.103 tal-process.

[6] Rikors tal-5 ta' Settembru 2008

precedentement kostitwita[7] u ghalhekk din il-Qorti mhiex ser tiehu konjizzjoni taghhom.

“Principji Generali

“Illi din il-kawza ghandha certa importanza minhabba in-natura tal-punt legali sollevat u cioe`, jekk hemm bzonn li l-awtorita' amministrattiva, f'dan il-kaz, id-Direttur tad-Dwana, jkun awtorizzat bil-Ligi biex jinvoka l-Ordni Pubbliku jew *public policy* biex jiggustifika azzjonijiet li jillimitaw id-drittijiet tal-individwu.

“Id-difiza tal-konvenut hija mibnija primarjament fuq zewg binarji li, izda, fil-qofol taghhom, jissarfu f'difiza unika - dik tal-*public policy.* Fl-ewwel lok id-Direttur jiccita d-dispost tal-artikolu 60(b) tal-Ordinanza Dwar id-Dwana (Kap. 37 tal-Ligijiet ta' Malta), u fit-tieni lok isostni li d-decizjoni tieghu ittiehdet abbazi ta' *public policy* imhaddma mill-entitajiet pubblici kollha sabiex jitrazzan kultura tad-droga. Dwar il-kuncett ta' *public policy* jghid li dan hu "*principju legali li jorbot u dan minkejja li l-istess policy ma tkunx miktuba f'ligi."* Biex isahhah l-argument tieghu jirreferi ghat-Trattat ta’ l-Unjoni Ewropea (l-Artikolu 30 llum l-Artikolu 36);

“Isostni wkoll li huwa awtorizzat li jeleva oggetti li ma jkunux konformi mal-ligijiet doganali u din l-elevazzjoni tista' ssir anke sakemm tittiehed decizjoni finali dwarhom. Hu jghid li jidderiva din l-awtorita mill-Ordinanza dwar id-Dwana (Kap 37) u mill-Att Dwar Dazju tas-Sisa (Kap 382)[8] minghajr ma jiccita l-artikoli specifici. Il-Qorti ezaminat dawn il-ligijiet u filwaqt li l-Kap 382 hu mmirat biex jirregola u jizgura il-gbir tal-hlas tad-dazju u s-sisa, liema hlas sar fil-kaz odjern, il-kap 37 jaghti l-poter lill-intimat biex jeleva u jikkonfiska oggetti meta hu debitament awtorizzat b'mandat - procedura li ma tirrizultax li giet segwita f'dan il-kaz.

“Imbaghad jargumenta li jagixxi ghan-nom ta' dipartimenti u entitajiet pubblici peress li huwa l-awtorita' li ghandu l-kontroll fuq l-importazzjoni tal-oggetti f'Malta. Bhala punt fattwali (ikkontestat mis-socjeta` rikorrenti) jsostni li s-socjeta` rikorrenti kienet iddikjarat ix-xarba lid-Dwana bhala "*Redux Energy Drink"* u mhux b'isimha proprju u kien ghalhekk li din il-merkanzija kienet rilaxxata fis-suq.

“Essenzjalment id-decizjoni tal-Kontrollur ittiehdet minhabba l-isem *Cocaine* fuq il-prodott ghalkemm jaccenna wkoll ghad-disinn tal-impakkettar, u dan minhabba it-thassib li zghazagh minorenni jistghu jithajru biex jiehdu d-droga.

“Ghal din il-Qorti, ftit li xejn huwa rilevanti ghall-kwistjoni ta' legalita' tal-agir amministrattiv in mertu jekk il-kampjun bl-isem *Cocaine* intwera lill-ufficjali Doganali qabel jew wara l-importazzjoni. Il-pern tal-kwistjoni huwa s-sahha legali tal-intimat li jiddetermina li oggett hu projbit ghaliex huwa kontra l-ordni pubbliku fejn il-ligi hija siekta dwar dan. Jekk ghandu

[7] Digriet tat-2 ta' Dicembru 2008 a fol 70 tal-process.
[8] Nota ta' sottomissjonijiet tal-intimat a fol 341 tal-process.

din is-sahha, allura l-oggett jitqies li ma jistax jigi impurtat regolarment u l-Kontrollur agixxa fis-sew.

“Premess dan kollu, l-Qorti tishaq li mhuwiex il-kompitu taghha biex tissostitwixxi d-diskrezzjoni taghha ghal dik tad-Direttur. Certament l-isem "*Cocaine"* qajjem thassib serju anke f'mohh din il-Qorti dwar l-impatt li l-isem jista' jkollu biex ikattar kultura ta' droga fost iz- zghazagh taghna. Jekk tali periklu jezisti allura jenthieg li l-awtoritajiet kollha kompetenti jinghataw is-sahha legali biex jagixxu. Izda dan l-agir irid dejjem isir fil-limiti imposti bil-Ligi. Huwa proprju dan l-indagni li qed isir mill-Qorti llum.

“Politika Nazzjonali Dwar id-Droga

“Fi kliem semplici, il-konvenut jiggustifika l-agir tieghu fl-isfond ta' politika nazzjonali mmirata sabiex titrazzan il-kultura tad-droga illegali u abbuziva. Id-Direttur jiccita mid-dokument imsejjah "*Politika Nazzjonali dwar d-Droga"* ippubblikat mill-Gvern f'Jannar 2008, u esebit fl-atti tal-kawza, li jsemmi l-bzonn ta' edukazzjoni u azzjoni rigward prodotti ta' l-ikel u xorb li jistghu jkunu marbuta jew jaghtu x'jifhem li huma marbuta mad-droga.

“Jissottometti li "*l-effett fiziku ta' energy drink b'livell gholi ta' kaffeina kombinat ma’ peer pressure fuq zghazagh sabiex jikkonsmaw xarba b'isem u grafika li ghandha analogija qawwija mat-tehid tad-droga illegali, certament ixejjen hafna mix-xoghol siwi li entitajiet governattivi partikolarment fil-qasam socjali, jaghmlu maz-zghazagh..."*[9]

“Dan gie spjegat minn Joe Gerada, Kap Ezekuttiv tal-Fondazzjoni ghas-Servizzi ta' Harsien Socjali, fix-xhieda tieghu fejn qal li d-Dokument imsemmi jenunzja *Policy* ufficjali tal-Gvern Malti.[10] Hu spjega li "*L-argument f'dan il-kaz huwa l-assocjazzjoni ta' l-isem li hemm fuq din ix-xarba u cioe` Cocaine ma' l-isem tad-droga illegali Cocaine ... u johloq konfuzjoni ta' messaggi kontradittorji bejn il-programmi ta' prevenzjoni kontra d-droga Cocaine u l-bejgh ta' din ix-xarba fis-suq Malti."*

“Fix-xhieda tieghu moghtija fl-atti tal-Mandat ta' Inibizzjoni irrefera ghall-paragrafu 30 tal-*policy document* fil-Kapitolu intestat "*Azzjonijiet li jnaqqsu d-Domanda ghad-Droga".* Dan il-paragrafu jghid hekk: “*Il-Ministru tal-Edukazzjoni ghandu ... jippromwovi kultura li tiskoragixxi l-uzu tad-drogi illeciti u l-uzu hazin/abbuz ta' medicini bi preskrizzjoni u mhux ta' preskrizzjoni u ta' affarijiet ta' l-ikel u xorb assocjati ma' tali uzu.”*

“Madanakollu fil-fehma tal-Qorti dan ma jfissirx li tali azzjoni tista issir minghajr qafas legali f'kazijiet bhal ma huma dak odjern u dawn huma biss linji gwida.

---

[9] Fol 343 tal-process.
[10] Xhieda rapportata a fol.135 tal-process.

“<u>L-Ewwel Talba Attrici</u>

L-ewwel talba attrici ghas-smigh tal-kawza b'urgenza hija ezawrita billi din il-Qorti kif diversament kostitwita cahdet l-istess talba dedotta b'rikors fl-atti tal-kawza. (Ara Digriet moghti fis-seduta tat-30 ta' Lulju 2008(a fol. 48).

Ghalhekk din il-Qorti ser tastjeni milli tiehu konjizzjoni ta' din l-ewwel Talba.

“<u>Rizultanzi Fattwali</u>

“Il-Qorti hawnhekk taghmel riferenza shiha ghar-rizultanzi rapportati mill-abbli Perit Legali fir-rapport tieghu a fol. 124 *et. seqitur* tal-process. Mix-xhieda moghtija jirrizulta li hemm diskrepanza bejn il-kontendenti dwar il-produzzjoni ta' kampjun tax-xarba bl-isem *Cocaine* lill-ufficjali tad-Dwana qabel ma saret l-importazzjoni.

“Dwar dan il-punt, il-Qorti hi tal-fehma li m'ghandhiex ghalfejn tiddisturba l-konkluzjoni fattwali tal-Perit Legali enunzjata fil-para 122 tar-rapport tieghu fejn sab li "*Hareg bhala fatt illi zgur fil-25 ta' Marzu 2008 il-konvenut kellu piena konoxxenza tal-isem tax-xarba, u dan meta kellu l-kampjun f'idejh.”* Id-dazju thallas fis-27 ta' Marzu 2008 u l-merkanzija giet rilaxxjata f'idejn l-impurtatur wara din id-data.

“<u>Rapport tal-Perit Legali</u>

“Dr. Vincent Galea gie nominat bhala Perit Legali fit-30 ta’ Lulju 2008 u r-Relazzjoni tieghu tinsab esebita a fol. 124 tal-process. L-abbli Perit Legali ghamel studju approfondit tal-fatti u tal-principji legali rilevanti ghall-kaz u kkonkluda li t-tieni talba tas-socjeta` attrici ghandha tigi akkolta, u dana peress illi jidher li l-Kontrollur tad-Dwana qabad oggetti, li ma kienux projbiti, fis-sens ta’ l-Artikolu 60 (b) ta’ l-Ordinanza tad-Dwana. Ghalhekk, il-Kontrollur tad-Dwana wettaq ghemil li ma kienx lilu kompetenti jew lilu konferit mil-ligi u dan bi ksur ta’ l-Artikolu 469A(1)(b)(i) tal-Kodici ta’ Organizzazzjoni u Procedura Civili.

“Ukoll in kwantu li agixxa abbazi ta' konsiderazzjoni mhux ragjonevoli l-Perit Legali kkonkluda li jikkostitwixxi wkoll abbuz tas-setgha tieghu bi ksur ta’ l-Artikolu 469A(1)(b)(iii) tal-Kodici ta’ Organizzazzjoni u Procedura Civili.

“<u>Konsiderazzjonijiet ta' Dritt.</u>

“L-intimat jiccita zewg dispozizzjonijiet legali biex isahhah it-tezi tieghu, cioe`, l-artikolu 60(b) tal-Kap. 37 u l-artikolu 30 (illum 36) tat-TEU (illum TFEU).

“Ikkonsidrat li l-intimat essenzjalment qed jghid li ghandu s-setgha implicita (*implied power)* vestita fl-awtorita' tieghu biex jagixxi kontra xi

ksur minnu percepit ta' xi principju ta' ordni pubbliku. Dan johrog mid-definizzjoni li jaghti ghat-terminu *oggetti projbiti* fl-artikou 60(b) tal-Kap 37.

"Ikkonsidrat li dan kollu iqajjem punti li jincidu fuq il-principji tas-setgha tad-dritt (*rule of law)* u partikolarment l-applikazzjoni tal-massimi legali *nullum crimen sine lege,* u *nulla poena sine lege,* u principji ohra imhaddna fis-sistema legali taghna ghall-ahjar protezzjoni tac-cittadin, ghall-istabbilta' fl-interpretazzjoni u fl-applikazzjoni tal-Ligi, u ghall-htiega ta' certezza fir-relazzjonijiet guridici bejn ic-cittadin u l-iStat.

"Artikolu 469A

"Hija taht din l-ottika li, fil-fehma ta' din il-Qorti, id-disposizzjoni tal-artikolu 469A tal-Kap. 12 kif applikabbli ghac-cirkostanzi ta' dan il-kaz ghandha tigi investigata.

"L-artikolu 469A tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta, jirregola l-gurisdizzjoni tal-Qorti li tistharreg il-validita` *o meno* ta' xi ghemil amministrattiv, u li tiddikjara dak l-ghemil null u minghajr effett. Is-setgha li tinghata mill-imsemmi disposizzjoni lill-Qorti fil-kompetenza taghha civili dwar ghemil amministrattiv hija:

"(a) Dik li tistharreg is-siwi ta' dak l-ghemil, jew

"(b) Li tiddikjarah ma jiswiex jew minghajr ebda effett.

"Dan meta l-ghemil jikser il-Kostituzzjoni jew ikun sar lil hinn mis-setgha ta' min wettqu (*ultra vires).*

"Din l-azzjoni tinsab imfissra u delinejata espressament fis-sistema procedurali taghna u l-Qorti hi marbuta li timxi mal-parametri li l-ligi tipprovdi ghal din l-ghamla ta' stharrig, sakemm il-ligi nnifisha ma tipprovdix mod iehor.

"Dan l-Artikolu jaqra hekk:-

"(1) Hlief hekk kif provdut mod iehor bil-ligi, il-qrati tal-gustizzja ta' kompetenza civili ghandhom gurisdizzjoni biex jistharrgu l-validita` ta' xi ghemil amministrattiv jew li jiddikjaraw dak l-ghemil null, invalidu jew minghajr effett fil-kazijiet li gejjin biss:

(a) meta l-ghemil amministrattiv jikser il-Kostituzzjoni;

(b) meta l-ghemil amministrattiv ikun 'ultra vires' ghal xi raguni minn dawn li gejjin:

(i) meta dak l-gehmil jitwettaq minn awtorita` pubblika li ma tkunx awtorizzata sabiex twettqu; jew

(ii) meta l-awtorita` pubbblika tkun naqset milli tosserva l-principji tal-gustizzja naturali jew htigiet procedurali mandatorji fit-twettiq ta' l-ghemil amministrattiv jew fid-deliberazzjonijiet ta' qabel dwar dak l-ghemil ; jew

(iii) meta l-ghemil amministrattiv jikkostitwixxi abbuz tas-setgha ta' l-awtorita` pubbblika billi dan isir ghal ghanijiet mhux xierqa jew jissejjes fuq konsiderazzjonijiet mhux rilevanti; jew

(iv) meta l-ghemil amministrattiv ikun imur mod iehor kontra l-ligi."

"L-attur imkien ma jindika liema minn dawn id-dispozizzjonijiet qed jinvoka, izda fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu jargumenta li l-agir tal-Kontrollur li ordna l-konfiska tal-prodotti in mertu ma kienx awtorizzat mil-Ligi u li, inoltre l-ordni (ta' konfiska) in kwantu bbazata fuq konsiderazzjoni ta' ordni pubbliku, kienet imsejsa fuq konsiderazzjonijiet mhux rilevanti.[11] Essenzjalment din il-Qorti ghandha tistharreg l-ordni tad-Direttur ghall-elevazzjoni tal-oggetti li gew regolarment importati.

"Illi jigi nnutat li d-Direttur intimat ma ssollevax *a sua difesa* is-subartikolu 469A(4) tal-Kap. 12 li jimponi limitazzjoni ghall-gurisdizzjoni tal-Qrati ordinarji li jissindakaw l-ghemil amministrattiv f'kaz li r-rikorrent ghandu rimedju iehor effikaci u disponibbli ghalih. Skont kif gie ribadut fil-kaz "*Cauchi v Awtorita' tal-Ippjanar*"[12] dan is-subartikolu "*m'ghandux jinghata interpretazzjoni restrittiva. L-eskluzjoni tal-gurisdizzjoni tal-Qorti biex tistharreg l-ghemil amministrattiv tkun gustifikata biss jekk il-Qorti tkun soddisfatta li fil-prattika persuna kellha rimedju effikaci u adegwat verament disponibbli ghaliha u hija irragonevolment ma tutilizzax tali proceduri disponibbli."* Izda d-Direttur baqa' sieket u ma ntweriex li s-socjeta` rikorrenti ghandha rimedju iehor effettiv disponibbli ghaliha. Ghalhekk il-Qorti mhiex ser tinvesti ruhha aktar fuq dan il-punt.

"Illi dwar il-kwistjoni ta' x'inhu ghemil amministrattiv jinghad li skont l-artikolu 469A (2) tal-Kapitolu 12, *"ghemil amministrattiv" tfisser il-hrug ta' kull ordni, licenza, permess, warrant, decizjoni jew ir-rifjut ghal talba ta' xi persuna li jsir minn awtorita' pubblika, izda ma tinkludix xi haga li ssir bl-ghan ta' organizazzjoni jew amministrazzjoni interna fl-istess awtorita'.* Indubbjament il-Kontrollur tad-Dwana jidhol fil-parametri ta' "awtorita' pubblika"[13] u huwa daqstant car li l-ordni in mertu jaqa' fid-definizzjoni ta' *ghemil amministrattiv ai fini* tal-indagni in mertu.

"Illi l-partijiet huma konkordi fl-applikazzjoni tal-artikolu 469A ghall-azzjoni in ezami. Is-socjeta` rikorrenti tissottometti li "*kwindi l-agir tal-Kontrollur intimat imur kontra l-Artikolu 469A tal-Kap. 12"*[14], filwaqt li l-intimat jissottometti li "*L-azzjoni odjerna necessarjament hija bbazata fuq*

[11] Ara nota ta' sottomissjonijiet ipprezentata fil-21 ta' Ottubru 2009, para.16 u 17.
[12] App. Civ. 5 ta' Ottubru 2001
[13] Ara l-Att Dwar l-Amministrazzjoni Pubblika (Kap.497 tal-Ligijiet ta' Malta).
[14] Nota ta' sottomissjonijiet a fol. 88 tal-process.

l-artikolu 469A tal-Kap. 12 stante li r-rikorrent qed jallega li l-esponent agixxa ultra vires il-poter tieghu."[15]

"Minn ezami tal-provi prodotti jirrizulta lill-Qorti li l-azzjoni attrici tinkwadra ruhha fil-parametri tal-artikolu 469A (1)(b)(i) u (iii) tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta.

"Ordni Pubbliku ta' Malta.

"Billi l-Ordni Pubbliku hu l-fil li jippernja d-difiza tal-intimat, din il-Qorti ser tibda billi taghmel accenn ghall-linja gurisprudenzjali u dottrinali li japplikaw ghal dan il-kuncett.

"Fil-kaz fl-isijimet "*Francis Paris et. v Maltacom p.l.c."* (dec. fis-7 ta' Ottubru 2004) din il-Qorti kif diversament presjeduta qalet hekk dwar il-kuncett ta' l-Ordni Pubbliku:

"Il-*kuncetti tal-Ordni Pubbliku m'ghandhomx jigu intezi f'sens internazzjonali, astratt u universali, imma jsibu l-limiti taghhom fl-Ordinament Guridiku nazzjonali tal-pajjiz. Dwar x'inhu l-Ordni Pubbliku, il-Galgano, "Diritto Privato" (2ediz.p.251 para 13.2) jghid "Nel suo insieme la formola legislativa esprime una esigenza di difesa dei valori fondamentali della societa': di difesa sia dei valori di natura collettiva, che attengono cioe` all pacifica e civile convivenza fra gli uomini e al loro progresso economico e sociale, sia di valori di natura individuale, relativi alla liberta', alla dignita', alla sicurezza dei singoli. L'ordine pubblico e' costituito da quelle norme, anch' esse imperative, che salvaguardano i valori fondamentali sopra menzionati e che, tuttavia, non sono esplicitamente formulate dalle legge, ma che si ricavano per implicito dal sistema legislativo: dai codici e dalle altre leggi ordinarie e, sopratutto, dalla Costituzione".*

"Fuq l-istess materja, it-Trabucchi, "Istituzioni di Diritto Civile" (29ediz.para.74p.170) jghallem illi "Lo scopo perseguito e' sempre di impedire che una fonte di comandi giuridici (diritto straniero, o contratto) dia vita a dei precetti in contrasto con le norme fondamentali dello Stato … I principi di ordine pubblico interno non sono necessariamente espressi in norme, ma si ricavano anche dal sistema delle disposizioni inderogabili sia del codice sia di altre norme".

"Din il-Qorti taqbel mat-tezi tal-perit legali li l-ordni pubbliku mhux principju kodifikat, jew li jista' jigi b'xi manjiera legislattivament definit. Dana peress li hu fondamentalment l-ispirtu ta' nazzjon li jirregola t-tessut socjali ta' pajjiz u r-rapporti intra-personali bejn individwi privati u anke dawk bejn il-privat u l-istat. L-ordinament guridiku taghna huwa wiehed li evolva tul is-sekli u jirraprezenta kumplessita' ta' normi legali imfasslin, ammendati u riveduti tul is-snin mill-legislatur proprju sabiex jaggorna l-ligijiet fid-dawl tal-htigijiet ta' socjeta` moderna.

[15] Nota ta' sottomissjonijiet a fol.110 tal-process.

“L-intimat korrettement jghid li fil-gurisprudenza Maltija, hemm diversi istituti ta' ligi jew punti legali ohra li l-Qrati taghna ddikjaraw li huma ta' Ordni Pubbliku. Fost dawn insibu z-zwieg, il-ligi tal-procedura, il-principju ta' *res judicata,* il-gurisdizzjoni tal-qorti u l-azzjoni ta' spoll. Fl-ebda ligi li tirregola dawn l-istituti jew punti legali m'hemm miktub li dawn huma ta' Ordni Pubbliku.

“Illi dan il punt hu minsug fil-linja difensjonali tal-intimat u fl-interpretazzjoni li jaghti ghall-ligi espressa kif ukoll ghall-istess poteri tieghu.

“Il-Kostituzzjoni ta' Malta

“Kif tajjeb josserva l-abbli perit legali, il-Kostituzzjoni stess, l-ghola ligi tal-pajjiz, fejn tiddisponi li jkun hemm limitazzjoni ta' xi jedd fundamentali ta' l-individwu minhabba kwistjoni, *inter alia* ta' ordni pubbliku, tabbina dan l-agir ma' l-awtorita' tal-ligi. Dan jista’ jigi dedott minn harsa lejn id-disposizzjonijiet fejn hu imsemmi l-ordni pubbliku, senjatament l-Artikoli 38(2)(a), 39(4)(c)(ii), 41(2)(a)(i), 42(2)(a)(i) u 44(3)(a). Dawn id-disposizzjonijiet jharsu d-drittijiet fondamentali tal-bniedem u d-deroga hija mfissra bhala limitazzjoni ghal dawn id-drittijiet.

“Izda l-kwistjoni hawnhekk mhix daqstant jekk l-abbuz tad-droga, u iktar precizament, il-politika nazzjonali sabiex titrazzan kultura ta' abbuz tad-droga hija meqjusa bhala kuncett ta' Ordni Pubbliku, anzi din il-Qorti m'ghandhiex dubbju li tali politika ghandha tkun parti mill-*public* policy tal-pajjiz. Imma hawn il-kwistjoni hija ohra u cioe` jekk id-Direttur kellux is-setgha li jagixxi f'mankanza ta' awtorita` esplicita fil-ligi.

“Art. 469A(1)(b)(i).

“Id-Direttur jikkontendi li l-agir tieghu jsib il-bazi legali fl-artikolu 60(b) ta' l-Ordinanza Dwar id-Dwana (Kap. 37 tal-Ligijiet ta' Malta) u jirreferi wkoll ghall-Artikolu 30 tat-Trattat ta' l-Unjoni Ewropea (illum l-artikolu 36 tat-TFEU).

“L-Artikolu 60(b) tal-Kap. 37 jispecifika li:

“Bla hsara ta’ dak li jinghad espressament f’ligijiet ohra ... ..

(b) Jekk l-oggetti li taghhom hija ipprojbita l-importazzjoni jigu importati jew imdahhlin f’xi parti ta’ Malta ... ... f’kull kaz bhal dan, l-oggetti hawn fuq imsemmija ghandhom jigu kkonfiskati, flimkien mal-oggetti l-ohra kollha li jkunu jinsabu ppakkjati maghhom, jew li jkunu gew uzati biex jahbuhom.”

“L-element ewlieni li jsawwar tali disposizzjoni hija l-projbizzjoni ta’ mportazzjoni jew id-dahla fit-territorju Malti, jew gewwa parti minnu, ta’ oggetti klassifikati jew kunsidrati bhala 'projbiti'. Il-konsegwenza ta’ dan

hija l-konfiska ta’ tali oggetti u ta’ kwalsiasi oggetti ohra, anke jekk mhux projbiti, li jigu maghhom u/jew li jintuzaw biex jahbu tali oggetti projbiti.

“L-ewwel konsiderazzjoni ta' din il-Qorti hija marbuta mal-interpretazzjoni li ghandha tinghata li kelma "*projbiti.”*

“L-intimat jikkontendi li dan is-sub-artikolu hu mfisser f'termini generici u jaghtih is-setgha li huwa jzomm milli jidhlu f'Malta ukoll oggetti projbiti ghar-ragunijiet ta' ordni pubbliku anke fejn dawn ma jirrizultawx hekk projbiti b'ligi espressa. Jghid li ma hemmx bzonn li jkun awtorizzat b'ligi biex jinvoka l-ordni pubbliku ghaliex, bhala awtorita' pubblika huwa obbligat li jinvoka l-ordni pubbliku.

“Fil-fehma tal-Qorti, d-Direttur qed jarroga lilu innifsu poter legislattiv li hu *ultra vires.* Huwa minnu li l-Kap 37 ma jelenkax skeda ta' oggetti li huma projbiti, kif inhu daqstant minnu li oggett jista' jkun projbit ghaliex jikser ligijiet ohra. Ad ezempju, l-importazzjoni ta' droga bhal ma hi l-*Cocaina* hija illegali bl-applikazzjoni ta' diversi ligijiet, *inter alia* l-Ordinanza dwar il-Medicini Perikoluzi (Kap. 101) u ll-*Medical and Kindred Professions Ordinance (*Kap 31 tal-Ligijiet ta' Malta). Il-projbizzjoni tohrog minn ligi espressa. Ezempju iehor huma r-regolamenti ppubblikati bis-sahha tal-Kap. 37 dwar il-projbizzjoni ta' importazzjoni ta' oggetti li jaghmlu hsara (L.N.155 tal-1975) cioe` li *"jheddu, huma offensivi, libelluzi jew sedizzjuzi jew li huma pornografici jew oxxeni skont ir-regolamenti maghmula taht l-artikolu 209 tal-Kodici Kriminali ta' Malta (Kap. 9)*". Hawnhekk ukoll insibu li l-legislatur uza kliem precizi li ma jippermettux interpretazzjoni wiesgha. L-istess jiccita diversi ezempji fejn il-ligi tfisser x'inhuma oggetti illegali (e.g. armi, droga, ghasafar ibbalzmati ecc.).

“Illi l-intimat ghamel referenza ghas-sentenza ta' din il-Qorti kif diversament presjeduta fil-kaz "*Sweetsource Limited v Superintendent tas-Sahha Pubblika et*" *(P.A. (GV) - dec. fit-30 ta' Mejju 2007).* Din is-sentenza tikkoncerna l-elevazzjoni ta' helu maghmul fil-forma ta' sigaretti bi ksur tal-artikolu numru 15 tal-Kap 315 tal-Ligijiet ta' Malta (Att dwar il-Kontroll tat-Tipjip tat-Tabakk). Dan l-artikolu jiddisponi li "l-*ebda persuna ma tista’ timporta, timmanifattura, tbiegh tforni jew tqassam … helu … fil-forma ta’ sigaretti.”*

“Din is-sentenza citata ma tikkonfortax it-tezi tal-intimat peress li l-oggett f'dik il-kawza kien jaqa' fit-termini tal-ligi (helu f'forma ta' sigarett).

“Fil-fehma tal-Qorti hija aktar ta' rilevanza dak li gie ribadit mill-Qorti ta' l-Appell fil-kawza fl-ismijiet "*Baldacchino v Caruana Demajo noe"* (Dec fis-26 ta' Frar 1954). Dan il-kaz kien jirrigwarda ordni li nghata mill-Kontrollur tad-Dwana sabiex iwaqqaf il-konsenja lill-importatur ta' *films* li kienu importati regolament mill-Unjoni Sovjetika fejn il-Kontrollur agixxa minghajr is-sahha tal-Ligi. F'dik il-kawza il-konvenut eccepixxa *inter alia* li ma kellu l-ebda bzonn ta' ligi statutorja ghaliex agixxa bhala persuna politika fl-interess generali tas-socjeta`.

"Il-Qorti, f'dik il-kawza kkonsidrat id-distinzjoni bejn azzjoni *jure imperii* u azzjoni *jure gestionis* mehuda mill-Gvern u osservat li "*Il-Gvern jista' ghandu l-ezercizzju ta' dik id-diskrezzjoni, u ghall-finijiet fuq imsemmija, biex jipprojbixxi xi haga li tkun sejra b'xi mod imminenti tarreka hsara ghall-ordni pubbliku jew il-morali pubblika; imma certament dan ma jolqotx l-att izolat ta' konsenja ta' haga oggett ta' importazzjoni ... bl-importazzjoni u konsenja biss ta' dawn il-films, u qabel l-esibizzjoni taghhom, ma seta' ikun hemm l-ebda periklu ghall-ordni u morali pubblika."* Il-Qorti kkonsidrat li jekk kien hemm xi periklu ghall-pubbliku, dan kien jezisti bl-esibizzjoni tal-films. B'dan il-Gvern seta' jipprojbixxi l-esibizzjoni imma mhux jirrifjuta l-konsenja.

"Il-Qorti ikkonsidrat, inoltre li l-artikolu 40(1) tal-Kap 37 jimponi obbligu fuq il-Kontrollur li jeffettwa l-konsenja lill-impurtatur meta l-importazzjoni kienet regolari. Riferibbilment ghall-kelma "*importazzjoni*" il-Qorti ta' l-Appell fissret hekk: "*Il-ligi tikkonsidra l-izbark u l-konsenja tal-merkanzija bhala attijiet separati mill-importazzjoni u titkellem fuq l-importazzjoni ghaliha 'per se stante' u antecedenti ghall-izbark u l-konsenja. Fis-sens ordinarju tal-kelma 'importazzjoni' tfisser precizament dak li jinghad fid-definizzjoni taghha fl-art 1 tal-'Importation Control Regulations' ... . 'Importation' means and includes the bringing of goods into these Islands from any other place, by whatever means ... Ghalhekk fil-hsieb ta' dina l-Qorti l-importazzjoni tkun kompjuta bil-fatt li l-merkanzija tingieb minn barra f'dawn il-Gzejjer u jkun spicca t-trasport taghha bil-bahar jew bl-ajru."* Din it-tifsira ma nbidlitx illum.[16]

"Dan jindirizza l-ispjegazzjoni moghtija mill-intimat li hemm zewg fazijiet fl-*assessment* tieghu ta' ezercizzju ta' importazzjoni - l-ewwel hu ta' *risk management* meta jista' anke jirrilaxxja l-oggetti u it-tieni fazi wara anke r-rilaxx u hlas tad-dazju, fejn jista' jintalab kampjun tal-oggett ghall-investigazzjoni. Jista' jkun li dan kollu iservi biex il-process jithaffef u fin-numru akbar ta' kazijiet, wiehed jistenna li ma jinqalghux problemi wara r-rilaxx tal-merkanzija. Madanakollu l-estensjoni tal-poter tal-intimat wara r-rilaxx hija wahda li ma tohrogx mil-ligi izda x'aktarx, almenu hekk jirrizulta lill-Qorti, hija prassi amministrattiva. Certament jekk kummercjant jimporta oggett projbit skont il-Ligi, u jirnexxielu jdahhal dan l-oggett minn taht ir-*radar* tal-Intimat, ikun dubbjuz jekk l-agir tal-Kontrollur ikun hija illegali .

"Madanakollu l-mistoqsija hawnhekk hija jekk hemmx *ommissio legis* fil-qafas legislattiv li jirregola s-setghat tal-Kontrollur tad-Dwana u jekk, f'tali kaz, jistax il-Kontrollur jikkolma din l-ommissjoni *de proprio* minghajr awtorizzazzjoni legali u jarroga lilu innifsu setgha mhux imfissra.

"Ikkonsidrat li hu pacifiku li l-kliem tal-ligi, fejn huma cari, huma vinkolanti "*Meta l-ligi stess tiddixxiplina dettaljatament materja ta' din ix-xorta, hi l-ligi stess li determina l-limiti tal-poter ta' l-awtorita' ezekutiva".* (Grazio

[16] Skont ir-regolament numru 2 ta' dawn ir-Regolamenti kif imfassla llum "*importazzjoni tfisser li ggib oggetti f'Malta minn kull pajjiz iehor, b'kull mezz li bih isir it-trasport.*"

Pace vs. Vivian De Gray noe, Appell Superjuri, 25 ta' April, 1969; mhux pubblikata)*.* Il-ligi in ezami f'dik il kawza kienet tirregola l-licenzji tas-sewqan imma l-principju jibqa' l-istess.

"Dik il-Qorti kompliet: "*in vista tal-kriterji tar-'rule of law' u tal-htiega tal-istabbilta' u serjeta' fir-relazzjonijiet giuridici bejn ic-cittadini u l-ezekuttiv, kif ukoll ta' l-istess kliem cari tal-ligi, lanqas ma hu l-kaz ta' xi 'implied powers' ghax ma hemm xejn fil-ligi li jista' jaghti lok ghall-inferenza simili."*

"In linea ta' massima, *"il-poteri ta' l-ezekuttiv ghandhom jigu ezercitati legalment, u kull poter li johrog minn statut ghandu jigi ezercitat mill-awtorita` preskritta fl-istatut skont il-kliem u l-intenzjoni tal-legislatur." ("Lowell et v Caruana"* - On. Imh. M. Caruana Curran - dec. fl-14 ta' Awwissu 1972).

"Ara ukoll "*Frank Pace v Kummissarju tal-Pulizija"* (App. Civ. 18 ta' Novembru 1994, mhux ippubblikata) u "*Carmelo sive Charles Dingli v Kontrollur tad-Dwana et."* (App. Civ. 27 ta' Marzu 2009).

"Il-pern tat-tezi tad-Direttur huwa li l-kelma "*projbiti"* f'dan is-subartikolu tfisser ukoll oggetti li jivvjolaw l-ordni pubbliku u li jmorru kontra l-ispirtu tal-ligi senjatament l-isem ta' prodott. Izda fil-fehma tal-Qorti dan il-kejl hu arbitrarju wisq biex isib l-applikazzjoni tieghu fl-isfond ta' ligi doganali. Skont l-iskorta ta' gurisprudenza li ghaliha jirreferi l-Perit Legali fir-rapport tieghu,[17] u li din il-Qorti tikkondivida, ligi doganali hija ekwiparabbli ghal-ligi fiskali f'materja ta' interpretazzjoni u ghandha tinghata tifsira restrittiva. Is-sottomissjoni li dak li hu projbit jista' jinkludi ukoll oggetti li, skont diskrezzjoni ezercitabbli mill-Kontrollur, jistghu jitqiesu li jiksru l-ordni pubbliku, hija inaccettabbli u lesiv tad-drittijiet tac-cittadin/importatur li ghandu il-jedd ghac-certezza dwar x'inhu vjetat bil-ligi. *Multo magis* meta wiehed jikkonsidra li l-importazzjoni ta' oggetti projbiti jista' jesponi lill-impurtatur ghall-piena ta' multa jew ghall-multa u prigunerija flimkien (Art. 62 tal-Kap. 37) u allura japplikaw l-principji fondamentali *"nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege"* bhala garanzija ghac-cittadin.

"Aparti dan, l-projbizzjoni li qed jissolleva l-intimat tirreferi ghall-isem tal-prodott, mentri il-prodott fih innifsu huwa regolari. It-test legali jirreferi ghall-*oggetti projbiti* u fil-fehma tal-qorti ma jistax jirreferi ghajr ghall-oggetti materjali u mhux ghall-isem tal-prodott, jew ghall-impakkettar tieghu. Is-subartikolu in mertu jinsab fit-taqsima intestata bil-kliem "*Biex jinzamm il-kontrabandu, reati u pieni*" u l-kelma "*kontrabandu"* tista' biss tirreferi ghall-oggetti kontrabandati. Li kieku l-legislatur ried jiddivjeta jew jiccensura marki jew l-isem tal-prodott, kien jipprovdi espressament ghaliex din tinvesti lill-Kontrollur bir-rwol ta' censur, li joltrepassa l-funzjonijiet tieghu. (ara ad ezempju l-artikolu 4(3)(a) tal-Kap. 416 tal-Ligijiet ta' Malta fejn ir-Kontrollur tal-Proprjeta Industrijali ghandu

[17] Ara fol.160-165 tal-process.

espressis verbis il-poter li jirrifjuta li jirregistra *trademark* li hu kontrarju ghall-ordni pubbliku ta' Malta).

“Dan johrog ukoll minn qari ta' disposizzjonijiet ohra tal-Ordinanza, senjatament l-artikolu 71 li jirregola l-poteri tal-Pulizija jew tal-ufficjali tad-Dwana li jidhlu, jfittxu, jaqbdu u jelevaw oggetti projbiti. Ma hemm l-ebda riferenza f'dawn is-subartikoli, li huma marbutin mal-artikolu 60, ghall-oggetti li huma fil-kompozizzjoni taghhom leciti, imma fejn hemm oggezzjoni biss ghall-isem taghhom.

“Harsa lejn it-tifsira moghtija lill-kelma "oggett" fl-Ordinanza dwar id-Dwana juri li "*oggetti jfissru oggetti jew oggetti ta' merkanzija.”* Fl-istess vena skont ir-*Regolamenti dwar il-Kontroll ta' l-Importazzjoni (*L.N. 242 ta'l-2004) 'oggetti' "*tfisser oggetti kemm uzati kif ukoll mhux uzati.”*

“Illi ghalhekk il-Qorti hi tal-fehma konsiderata li l-ligi hija cara u ma tippermettix interpretazzjoni ohra kif jippretendi d-Direttur u certament ma tippermettix l-inferenza li ghamel l-intimat. L-artikolu 60(b) tal-Kap 37 ma jaghtix lid-Direttur intimat xi setgha jew poter li jillegittima l-azzjoni tieghu fic-cirkostanzi partikolari ta' dan il-kaz, ghaliex a) ma jistax jinvoka *public* policy biex iwaqqaf importazzjoni partikolari fejn il-ligi ma ttihx din is-sahha u b) ghaliex l-artikolu 60(b) jolqot l-oggett impurtat u mhux l-isem tal-oggett, fejn l-oggett innifsu kien ghal kollox konformi mal-ligi.

“Ikkonsidrat ukoll li l-ordni in mertu inghatat wara r-rilaxx tal-oggetti. Dan hu regolat bl-artikolu 71 tal-Kap 37 izda lanqas ma jirrizulta li l-Kontrollur agixxa skont dak rikjest minnu f'dan l-artikolu. La kien awtorizzat b'mandat u lanqas jirrizulta li eleva l-oggetti in kwistjoni minhabba "*raġuni tajba biex jifhem li hemm perikolu imminenti li xi oġġetti bħal dawk jiġu mneħħija jew meqruda"* (art. 71). Anzi ma hemm l-ebda riferenza ghal dan l-artikolu li proprju itih il-poteri biex jagixxi fuq oggetti fl-istadju wara l-importazzjoni.

“Id-Direttur jinsisti li ma hemmx bzonn li s-setgha tieghu jemani minn ligi espressa. Fid-dawl ta' dak kollu premess, dan l-argument ma jistax ireggi. Il-qafas legislattiv li jirregola l-importazzjoni, *transhipment* u esportazzjoni ta' oggetti lejn u minn Malta, u n-natura stess tal-ligijiet doganali, ma jippermettix il-konkluzjoni li hemm xi *lacunae* fil-hsieb tal-legislatur.

“Din il-Qorti ghalhekk m'ghandha l-ebda esitazzjoni biex issib li l-intimat Direttur agixxa *ultra vires* il-poteri tieghu bi ksur tal-Ligi stess. Il-Ligi ma tawtorizzahx li japplika l-ordni pubbliku bhala restrizzjoni ghall-importazzjoni individwali u certament l-intimat mhuwiex l-arbitru ta' l-ordni pubbliku Malti.

“Kif ser jirrizulta aktar il-quddiem, id-dokument *Politika Nazzjonali dwar id-Droga* m'ghandux is-sahha tal-Ligi imma huwa *policy document* li jaghti linji gwida ghad-dipartimenti u awtoritajiet nazzjonali sabiex johloq kuxjenza dwar il-problema tal-abbuz tad-droga. Imma dan id-dokument

fih innifsu ma jaghtix lill-awtoritajiet governattivi s-setgha legali biex jimplimentaw dawn il-mizuri fejn din is-setgha ma tezistix.

"Il-Qorti ghalhekk tqis li dan l-agir sar bi ksur tal-ligi stess u jissodisfa ir-rekwizit tal-artikolu 469A(1)(b)(i) tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta.

"Artikolu 469A(b)(iii) tal-Kap. 12

"Fil-kuntest tas-subinciz (iii) tal-inciz (1)(b) tal-Kap. 469A dwar *irrelevant considerations* Lord Esher MR fil-kawza "*R. vs St. Pancras Vestry*" (1890) qal hekk:-

"*They must fairly consider the application and not take into account any reason for their decision which is not a legal one. If people who have to exercise a public duty by exercising their discretion take into account matters which the courts consider not to be proper for the exercise of their discretion, then in the eye of the law they have not exercised their discretion".*

"Illi in kwantu ghar-ragonevolezza jew le fit-tehid tad-decizjoni, il-Qorti, f'dan is-sens, taghmel referenza ghas-sentenza "*Denise Buttigieg vs Rettur ta' l-Universita` ta' Malta et*" (P.A. (N.C.) – 22 ta' Dicembru 2003)) li ghamlet kunsiderazzjonijiet approfonditi proprju fuq dan il-punt u rriteniet illi:-

"F'dan ir-rigward huma opportuni s-segwenti osservazzjonijiet guridici bazati fuq insenjament anki tal-Qrati Inglizi. Illi fis-sentenza "Neg. Ugo Pace vs Prof. Joseph Anastasi Pace noe" din il-Qorti, diversament presjeduta, ghamlet referenza ghall-kawza"Giorgio Demarco et noe vs James Turner ne et" fejn gie ntravvedut ir-rekwizit tar-"reasonable exercise". "It-tests" ta' "unreasonableness" fl-ezercizju ta' poteri simili gew enuncjati fil-kawza "Kruse vs Johnson 1898" b' dan il-mod: "If they are manifestly unjust"; "if they disclosed bad faith"; if they could find no justification in the minds of reasonable men".

"Kif qal l-awtur HWR Wade, fil-ktieb tieghu Administrative Law, jikkummenta hekk:-

"A person in whom is vested a discretion must exercise his discretion upon reasonable grounds. A discretion does not empower a man to do what he likes merely because he is minded to do so – he must in the exercise of his discretion do not what he likes but what he ought. In other words, he must by the use of his reason, ascertain and follow the course which reason directs. He must act reasonably." [Lord Wrenbury]."

"Il-Qorti tirreferi ghal dak deciz fil-kaz "*Debono v Awtorita' Dwar it-Trasport Pubbliku"*[18] fejn il-Qorti pprecizat li "l-*Artikolu 469A(1)(b)(iii) ma jfissirx li l-Qorti ser tezamina l-mertu tal-kaz quddiem l-Awtorita', imma*

[18] PA GCD -12 ta' April 1999

jekk l-Awtorita' wasslet ghad-decizjoni taghha abbazi ta' improper purpose' jew konsiderazzjonijiet irrilevanti."

"Ikkonsidrat li fil-kaz odjern, id-Direttur jghid li agixxa abbazi ta' *public* policy mifruxa hafna u imhaddma f'Malta minn entitajiet pubblici kollha. Izda fl-essenza, jirrizulta li strah fuq dokument imsejjah "*Politika Nazzjonali dwar id-Droga*" u dan wara li rcieva rapprezentanzi mill-Agenzja Sedqa kontra l-isem tal-prodotti.

"Dan id-dokument, kif gja gie imfisser minn din il-Qorti, m'ghandux effett legislattiv imma jikkontjeni linji gwida sabiex l-abbuz tad-droga tigi indirizzata b'mod komprensiv.

"Il-Qorti trid dejjem tippreciza li l-oggett impurtat ma jikkontjenix xi sustanza illegali. Il-prodott mhuwiex droga illegali. Jekk dan il-prodott hu hazin ghas-sahha ghar hemm provvedimenti legali appositi li jkunu avzati u pubblicizzati.

"Billi l-agir tieghu ma kenitx rinforzata bil-Ligi, imma biss minn *policy* emessa bhala linja gwida, din il-Qorti tikkonkludi li l-intimat agixxa *ultra vires* u b'abbuz tal-poteri tieghu billi dan sar fuq konsiderazzjonijiet mhux rilevanti bi ksur ta' dan is-subartikolu 469A(1)(b)(iii).

"Art. 36 tat-Trattat Dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropeja (TFEU).

"Il-Qorti ser taghmel accenn ghal dan l-artikolu li gie invokat mill-intimat ghalkemm fil-fehma taghha dan hu ghal kollox estraneu ghall-vertenza quddiemha illum.

"Dan l-Artikolu jiddisponi li:

"Id-disposizzjonijiet ta' l-Artikolu 34 u 35 inkluzi m'ghandhomx jeskludu projbizzjonijiet jew restrizzjonijiet dwar l-importazzjoni, esportazzjoni jew transitu meta dawn ikunu gustifikati abbazi ta' moralita' pubblika, ordni pubbliku, sigurta' pubblika, il-protezzjoni tas-sahha u l-hajja ta' persuni jew ta' annimali, jew il-preservazzjoni tal-pjanti, il-protezzjoni tal-patrimonju nazzjonali ta' valur artistiku, storiku jew arkeologiku jew il-protezzjoni ta' proprjeta` industrijali u kummercjali. Madankollu dawn il-projbizzjonijiet jew restrizzjonijiet m'ghandhomx jikkostitwixxu la mezz ta' diskriminazzjoni arbitrarja u lanqas restrizzjoni mohbija tal-kummerc bejn l-Istati Membri."

"Il-konvenut isostni li d-disposizzjoni fit-Trattat taghti sahha lill-argument bazat fuq l-ordni pubbliku, waqt illi l-ilment tas-socjeta` attrici tikkonsisti mill-fatt li wara li ddahlet il-merkanzija, il-konvenut ordna l-gbir u l-elevazzjoni taghha mis-suq lokali.

"Ikkonsidrat li dan it-Trattat japplika ghall-importazzjoni, esportazzjoni u transitu ta' oggetti bejn l-istati Membri tal-Unjoni Ewropea. Ir-restrizzjonijiet elenkati fl-artikolu 36 huma eccezzjonali ghall-principju

tal-moviment hieles ta' merkanzija fi hdan l-iStati Membri tal-UE u ghalhekk isibu l-espressjoni taghhom fit-Trattat sabiex jigi delinjat l-limitu ta' sovranita' tal-Membri. Huwa fl-isfond ta' dan l-iskop u tifsira li dawn ir-restrizzjonijiet ghandhom jigu interpretati. It-Trattat ghandu s-sahha ta' Ligi ordinarja fl-ordinament guridiku taghna bl-applikazzjoni ta' Ligi (l-Att dwar l-Unjoni Ewropea - Kap 460). L-argument avvanzat mid-Direttur li b'dan ghandu poteri generici li jinterpreta l-ordni pubblika ta' Malta lil hinn minn xi awtorita' normattiva ghaldaqstant ma jsibx konfort f'dan it-Trattat. (sottolinear tal-Qorti).

“Dwar ir-restrizzjoni ta' *public policy* hu ta' interess dak li hu spjegat fil-*"Guide to the application of Treaty provisions governing the free movement of goods"* ippubblikat mill-Kummissjoni Ewropeja fis-sena 2010: "*Public policy is interpreted very strictly by the Court of Justice and has rarely succeeded as grounds for a derogation under Article 36 TFEU. For example, it will not succeed if it is intended as a general safeguard clause or only to serve protectionist economic ends. Where an alternative Article 36 TFEU derogation would apply, the Court of Justice tends to use the alternative or public policy justification in conjunction with other possible justifications*[19]*. The public policy justification alone was accepted in one exceptional case, where a Member State was restricting the import and export of gold-collectors ‘coins. The Court held that it was justified on grounds of public policy because it stemmed from the need to protect the right to mint coinage, which is traditionally regarded as involving the fundamental interests of the state.*[20]

“Din il-Qorti m'ghandhiex ghalfejn tiddelunga fuq dan il-punt anke ghaliex il-kaz in ezami jirreferi ghall-importazzjoni minn barra l-Unjoni Ewropea u ghalhekk id-dispozizzjonijiet tat-Trattat mhumiex rilevanti ghal dan l-ezercizzju.

“<u>It-Tielet u r-Raba' Talbiet - Danni</u>

“Illi barra minn dan, ir-rikorrenti qeghda titlob illi jigu llikwidati d-danni minnha sofferti. Fil-fatt l-artikolu 469A (5) tal-Kap. 12 jikkontempla l-possibbilta` illi s-socjeta` attrici taghmel talba ghall-hlas ta’ danni li tkun imsejsa fuq ir-responsabbilta` allegata ta’ l-awtorita` pubblika li tkun ghamlet delitt jew kwazi delitt li johrog mill-att amministrattiv.

“Dan is-subinciz jghid hekk:

"(5) F’azzjoni li ssir bis-sahha ta’ dan l-artikolu l-attur ikun jista’ jinkludi fit-talbiet tieghu talba ghall-hlas tad-danni li tkun imsejjsa fuq ir-responsabbiltà allegata ta’ l-awtorità pubblika li tkun ghamlet delitt jew kwazi delitt li johrog mill-att amministrattiv. Dawk id-danni ma

[19] Case C-434/04 *Ahokainen and Leppik* [2006] ECR I-9171, paragraph 28.
[20] Case 7/78 *Thompson* [1978] ECR 2247.

ghandhomx jinghataw mill-qorti meta minkejja l-annullament ta' l-att amministrattiv l-awtorità pubblika ma tkunx agixxiet in mala fede jew b'mod mhux ragonevoli jew meta l-azzjoni mitluba mill-attur setghet legalment u ragonevolment giet michuda taht kull setgha ohra."

"Illi d-dispost hawn imsemmi pero` jillimita d-diskrezzjoni tal-Qorti in kwantu jimponi kriterji illi biss jekk dawn jigu sodisfatti tista' l-Qorti tordna l-hlas ta' danni. Fil-fatt il-ligi tipprovdi illi d-danni m'ghandhomx jinghataw jekk minkejja l-annullament ta' l-att amministrattiv l-awtorita` pubblika ma tkunx agixxiet in *mala fede* jew b'mod mhux ragjonevoli jew meta l-azzjoni mitluba mill-attur setghet legalment u ragonevolment giet michuda taht kull setgha ohra. Illi ghalhekk il-Qorti f'kaz illi tannulla l-att amministrattiv, jehtieg imbaghad tikkunsidra jekk l-elementi kkontemplati fil-ligi hawn imsemmija jissussistux jew le.

"Mala Fede"

*"*Illi in kwantu ghal ezistenza jew le ta' *malafede* da parti tal-intimat, irid jinghad illi mill-provi mressqa ma jirrizultawx illi d-decizjoni giet mehuda b'*malafede.* Ghall-kuntrarju, jirrizulta li meta l-intimat hareg l-ordni in mertu, dan ghamlu ghaliex kien jemmen li kellu l-awtorita` tal-Ligi. Il-*'mala fede'* ghandu jigi ppruvat u fil-kaz odjern, dan ma sehhx.

"Ragonevolezza

"Illi f' dan l-istadju tqum il-kwistjoni dwar il-grad ossia l-*"legal standard of reasonableness"* mehtieg biex jigi soddisfat dan ir-rekwizit, ghax kif jikkummenta l-awtur HWR Wade *"Virtually all administrative decisions are rational in the sense that they are for intelligible reasons, but the question then is whether they measure up to the legal standard of reasonableness"*.

"Id-definizzjoni ta' dan il-parametru huwa essenzjali ghax "*within the bounds of legal reasonableness is the area in which the deciding authority has genuinely free discretion. If it passes those bounds, it acts ultra vires."*

"Illi gie ritenut ukoll illi sabiex decizjoni titqies ragonevoli jehtieg illi tkun ibbazata fuq kriterji oggettivi u mgharrfa u hawn issir referenza ghas-sentenza fl-ismijiet "*Carmelo sive Charles Dingli et vs. Kontrollur tad-Dwana et*" (A. C. -27 ta' Marzu, 2009).

"Fil-kaz odjern il-bazi tad-decizjoni tieghu kienet l-assocjazzjoni bejn l-isem *Cocaine* u l-isem tad-droga illegali fl-isfond tad-dokument ta' politika nazzjonali. Id-decizjoni ttiehdet ben xaharejn wara r-rilaxx tal-prodott fuq is-suq (10 ta' Gunju 2008) u wara li sahansitra lejliet, fid-9 ta' Gunju 2008,il-Kontrollur ircieva ittra minghand Joseph Gerada ghall-Agenzija Sedqa.

"Jirrizulta mir-rapport tal-Perit Legali, li din il-Qorti m'ghandhiex ghalfejn tikkuntrarja, li l-Intimat kien a konoxxenza tal-isem tax-xarba qabel ma rrilaxxja l-prodott lill-importatur[21] u li l-prodott kien ghadda mill-iskrutinju tal-*port health authorities* u awtoritajiet ohra nvoluti fil-process addett mal-importazzjoni u rilaxx ta' merkanzija f'Malta.

"Inoltre, hu minnu li l-Agenzija Sedqa, u Carmen Zammit, esprimew thassib relatat mal-isem tal-prodott u l-impatt tieghu fuq iz-zghazagh vulnerabbli, jibqa' l-fatt li l-*policy document* m'ghandux is-sahha tal-Ligi u li ma kienx hemm politika esplicita li tiddivjeta l-uzu tal-isem *cocaine* fuq xarba regolari. Ma jirrizultax mill-provi li l-intimat agixxa indipendentement mir-rapprezentanzi ta' dawn l-agenziji imma qaghad fuqhom minghajr verifiki ulterjuri.

"F'dan ir-rigward il-Qorti ma tasalx biex tghid li agixxa taht pressjoni, kif jikkonkludi l-perit legali, ghaliex dan mhuwiex ippruvat. Huwa minnu li l-Agenzija Sedqa kienet l-ixprun ghall-azzjoni tieghu imma ma kellux jistrieh biss fuq il-kliem tar-rapprezentanti tal-Agenzija meta fil-*policy document* li lanqas ma hemm imsemmi l-assocjazzjoni bejn isem ta' prodott u droga li hu tant sahaq biex jelimina. Ghalkemm ma hemmx dubbju li l-intimat agixxa *in bona fede*, b'dan ma jfissirx li jista' semplicement abbazi ta' kongetturi, jledi d-drittijiet ta' persuni privati, li ma kissrux l-ebda ligi. Infatti l-Qorti tqis li l-kliem tad-dokument huma generici meta jindirizzaw l-aspett edukattiv tal-politika nazzjonali, u ma kellhomx jifformaw il-bazi u raguni ghall-azzjoni amministrattiva in kwistjoni.

"Ghalhekk tqies li l-azzjoni tieghu kienet irragjonevoli u kwindi r-rikorrenti ghandha l-jedd li titlob ir-rizarciment tad-danni subiti.

"<u>Likwidazzjoni tad-Danni</u>

"Ir-rikorrenti qed jitlob ir-rizarciment ta' danni konsistenti *f'damnum emergens* u *lucrum cessans.* Dwar dawn it-talbiet, il-Qorti qed taddotta l-konkluzjonijiet tal-Perit Legali. Il-provi kienu skarni, u, ghajr ghall-prospett ta' danni mhux mahluf mill-awditur li rredigih, (DOK JR1) is-socjeta` rikorrenti ma ressqet l-ebda prova kif inhu mehtieg skont il-Ligi.

"Hi ppruvat tindirizza din il-karenza fin-nota ta' sottomissjonijiet finali taghha ipprezentata fl-istadju konklussiv tal-kawza, izda din fiha nnifisha m'ghandhiex valur probatorju.

"Lanqas hemm qbil dwar in-numru ta' bottijiet elevati ghaliex fir-rikors promotur hemm imsemmija biss 216 bott minn konsenja ta' 69,120 filwaqt li mill-atti tal-Mandat ta' Inibizzjoni jirrizulta li dawn kienu 243. Din il-Qorti ser taddotta bhala bazi tal-kalkolu taghha dan l-ammont 243.

---

[21] Ara para 122 tar-rapport.

“Is-socjeta` rikorrenti tghid li ghandha tirrifondi l-valur ta' bottijiet elevati lit-terzi izda ma resqitx provi dwar tali rifuzjoni. Ukoll titlob ir-rizarciment ghall-numru akbar ta' bottijiet li skadew peress li l-effett tal-ordni tal-intimat kien li waqqaflu l-kummerc tal-prodott. Dan irrizulta fi hsara ghall-isem u r-reputazzjoni kummercjali taghha.

“Minn ezami ta' Dok JR1 jirrizulta li s-socjeta` attrici qed tippretendi r-risarciment tas-segwenti:

1. Spejjez relatati ma materjal promozzjonali €7,493.70
2. *Seized stock* - 2117 cases
3. Profitt mitluf €2,793.12
4. VAT imhallas fuq l-i*stock* maqbud €7,402.08
5. Kirja ta' *store* ghal xahar €708.40
6. *Waste Disposal Charges* €1,492.99
7. *Expired Stocks €41,240.00*

“Jirrizulta mhux ikkontestat li d-data tal-iskadenza fuq ix-xarba hija Lulju 2009 u ghalhekk il-prodotti li ma lehqux inbieghu bilfors kellhom jintremew. L-intimat jghid li l-prodott xorta baqa' jinbiegh minkejja l-ordni tieghu u kien ghalhekk li kellu jeleva l-bottijiet mill-poter ta' terzi. Ghalhekk il-Qorti ma tistax, fl-assenza ta' provi, tistabbilxxi kemm minn dawn il-prodotti ma nbieghux bhala rizultat dirett tal-ordni tal-intimat ghajr ghall-bottijiet elevati (243).

“Il-Qorti tissenjala wkoll li jirrizulta li kien hemm diskussjonijiet bejn l-intimat u r-rikorrenti qabel ma ttiehdet l-azzjoni ta' elevazzjoni u kwalsiasi spiza li intraprendiet is-socjeta` attrici ghar-reklamar u promozzjoni tal-prodott anke qabel Gunju 2008 ghamlitu *ben sapendo* li kien hemm diffikoltajiet rigward il-prodott.

“Inoltre jirrizulta mir-rapport tal-Perit Legali li hemm diskrepanzi fil-fatturi esebiti. Wara li ezamina l-provi kollha prodotti l-Perit Legali wasal sabiex jillikwida d-danni f'ammont finali ta' €5,717.59 (para 148).

“Ai fini tat-tielet talba attrici l-Qorti qed taddotta u taghmel taghha l-osservazzjonijiet, komputazzjonijiet u konkluzjonijiet tal-Perit Legali mfissra fil-paragrafi enumerati bin-numri konsekuttivi 133 sa 148 tar-rapport tieghu esebit in atti, li ghandhom jiffurmaw parti integrali minn din is-sentenza. Konsegwentement tillikwida in linja ta' danni a favur tas-socjeta` rikorrenti s-somma ta' hamest elef, seba' mija u sbatax-il ewro u disgha u hamsin centezmu (€5,717.59) bl-imghaxijiet legali mid-data tas-sentenza odjerna sad-data tal-hlas effettiv.

“<u>Danni kkagunati lill-isem u lir-reputazzjoni tal-kumpanija attrici.</u>

“Il-Qorti ma tikkondividix il-konkluzjoni tal-Perit Legali dwar ir-rizarciment lis-socjeta` attrici ghad-danni allegatament ikkagunati lill-isem u lir-reputazzjoni tas-socjeta` attrici. Il-Perit Legali ikkummenta li *"l-ghemil tal-konvenut u l-bazi rragonevoli tad-decizjoni tieghu (kif fuq diskuss)*

arrestaw il-pass li kienet intraprendiet is-socjetá attrici".[22] Izda fil-fehma konsiderata tal-Qorti dan il-kuncett hu vag wisq biex jissarraf f'telf ekonomiku minghajr provi konkreti. Fl-assenza ta' tali prova kwalsiasi ammont likwidat ikun ibbazat fuq supposizzjonijiet.

"Il-Hames Talba - Rilaxx tal-Merkanzija

"Din it-talba qed tigi akkolta ghalkemm jidher li l-merkanzija illum hija skaduta. Xorta tibqa' l-proprjeta` tas-socjeta` attrici. Mhux il-kaz li jitnaqqas il-valur tal-bottijiet relattivi ghaliex dawn skadew u m'ghandhomx valur.

"Spejjez Gudizzjarji

"Il-Qorti tqies li t-talbiet ghar-rimbors/hlas tal-ispejjez gudizzjarji inkorsi ghall-hrug tal-Mandat ta' Inibizzjoni ma tistax tigi akkolta peress li din hija gja deciza fl-atti tad-Digriet relattiv.

"Riferibbilment ghat-talba ghall-ispejjez gudizzjarji in konnessjoni ma' protest gudizzjarju, hu minnu li dan mhuwiex esebit in atti, izda l-Qorti fid-diskrezzjoni taghha qed takkolji din it-talba peress li protest gudizzjarju hu verifikabbli mir-registru tal-Qorti. Ovvjament il-Protest irid jirreferi ghall-kaz in ezami. Izda r-riferenza ghall-*kwalsiasi att iehor mibghut in konnessjoni ma' din il-kawza* hija vaga wisq biex timmerita konsiderazzjoni."

Rat ir-rikors tal-appell tad-Direttur Generali (Dwana) li permezz tieghu talab li din il-Qorti tirrevoka u tannulla s-sentenza moghtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili tat-30 ta' Settembru, 2014, *in toto*; bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-appellati.

Rat ir-rikors tal-appell ta' ACH Foods & Beverages Imports Ltd. li permezz tieghu talbet li din il-Qorti tikkonferma s-sentenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili ta' nhar it-30 ta' Settembru, 2014, u dan billi filwaqt li tilqa' t-talbiet kollha tal-atturi, tirriforma l-istess sentenza in kwantu dik il-Qorti llikwidat

[22] Para 149 tar-rapport

id-danni fl-ammont ta' €5,717.59 u kkundannat lill-konvenut ihallas l-istess somma u minflok tillikwida d-danni sofferti minnha f'ammont alternattiv kif sottomess fl-istess rikors tal-appell taghha u tikkundanna lill-konvenut ihallas l-ammont hekk likwidat. Bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra l-konvenut appellat.

Rat ir-risposta tal-appell ta' ACH Foods & Beverages Imports Ltd. ghall-appell tad-Direttur Generali (Dwana) fejn talbet li din il-Qorti tichad l-appell interpost mill-konvenut, bl-ispejjez.

Rat ir-risposta tad-Direttur Generali (Dwana) li permezz taghha jsostni li din il-Qorti ghandha tichad l-appell tas-socjeta` rikorrenti dwar il-kap tal-likwidazzjoni tad-danni kif dedotti fir-rikors tal-appell u dan minghajr pregudizzju ghar-rikors tal-appell intavolat minnu fejn jitlob ir-revoka tas-sentenza appellata, bl-ispejjez taz-zewg istanzi kontra s-socjeta` rikorrenti appellanti.

Rat in-nota ta' referenzi tad-Direttur Generali (Dwana);

Rat li d-difensuri tal-partijiet itrattaw l-appell rispettiv taghhom waqt is-seduta tat-8 ta' Ottubru, 2019;

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti esebiti;

Ikkonsidrat:

Illi f'din il-kawza s-socjeta` attrici qeghda tattakka l-ordni moghtija mill-konvenut li tigi elevata merkanzija, bhala illegali u abbusiva stante minghajr ebda bazi fil-ligi u/jew *ultra vires* il-poteri moghtija lilu bil-ligi u konsegwentement titlob il-likwidazzjoni u l-hlas ta' danni sofferti minnha konsegwenza tal-imsemmija ordni, kif ukoll li tigi rilaxxata l-merkanzija in kwistjoni.

Filwaqt li l-konvenut jikkontendi li l-unika oggezzjoni li huwa ghandu ghall-prodott in kwistjoni huwa l-isem tal-prodott "*Cocaine Energy Drink*" ghalhekk jikkontesta l-pretensjonijiet attrici bhala infondati fil-fatt u fid-dritt ghar-ragunijiet elenkati fir-risposta tieghu, fosthom li s-socjeta` rikorrenti ddikjarat b'mod skorrett ix-xarba bhala "*Redux Energy Drink*" u mhux b'isimha proprja u kien ghalhekk li l-merkanzija kienet rilaxxata fis-suq. Inoltre` d-decizjoni li jeleva l-prodott mis-suq kienet wahda bbazata fuq *public policy,* sabiex kemm jista' jkun titrazzan il-kultura ta' tehid ta' droga u ghalhekk id-decizjoni ttiehdet fl-interess tas-sahha tas-socjeta`, li jigu eliminati dawk l-affarijiet li jaghmlu hsara u li jigu mharsa dawk l-aktar vulnerabbli bhalma huma t-tfal u z-zghazagh.

L-ewwel Qorti, filwaqt li cahdet l-eccezzjonijiet tal-konvenut, astjeniet milli tiehu konjizzjoni tal-ewwel talba attrici li l-kaz jinstema' b'urgenza, ladarba qieset l-istess talba bhala ezawrita billi l-istess Qorti izda diversament preseduta kienet cahdet tali talba permezz ta' digriet moghti fit-30 ta' Lulju, 2008 u laqghet il-bqija tat-talbiet attrici. B'dan illi llikwidat id-danni fis-somma ta' €5,717.59 u ordnat li l-konvenut jirrilaxxa l-merkanzija minnu migbura, bl-ispejjez kontra l-konvenut.

Id-Direttur konvenut hassu aggravat bl-imsemmija sentenza u ressaq l-appell in ezami li huwa msejjes fuq erba' aggravji (i) li l-ewwel Qorti ghamlet apprezzament zbaljat tal-fatti u tal-ligi meta ddecidiet li huwa kien hareg l-ordni illegali u abbusiva u minghajr bazi fil-ligi u/jew *ultra vires* il-poteri moghtija lilu bil-ligi, li tingabar il-merkanzija li kienet importata regolarment; (ii) li l-ewwel Qorti zbaljat meta waslet ghall-konkluzjoni li l-Artikolu 40(1) tal-Kap. 37 (Ordinanza tad-Dwana) jimponi obbligu fuq il-kontrollur li jaffettwa l-konsenja lill-impurtatur meta l-importazzjoni kienet regolari u li l-estensjoni tal-poter tal-konvenuta wara r-rilaxx hija wahda li ma tohrogx mil-ligi, izda hija prassi amministrattiva; (iii) fir-rigward tal-konsiderazzjonijiet ta' danni, l-ewwel Qorti strahet fuq ir-rapport peritali minghajr ma kkonsidrat is-sottomissjonijiet tieghu li jikkontradixxu l-istess rapport peritali; u (iv) l-ewwel Qorti ddecidiet fuq apprezzament hazin tal-fatti u tal-ligi fir-rigward tat-talba ghar-rilaxx tal-merkanzija.

Trattat l-appell tal-konvenut, ghandu jinghad mal-ewwel li din il-Qorti, kif kellha diversi drabi okkazzjonijiet ohra li tirribadixxi, bhala regola ma tiddisturbax leggerment l-apprezzament tal-provi li tkun ghamlet l-ewwel Qorti, jekk tara li dik il-Qorti setghet legalment u ragjonevolment tasal ghall-konkluzjoni li tkun waslet ghaliha. Din il-Qorti ta' revizjoni tintervjeni biss jekk tirradika fiha l-fehma li l-apprezzament li ghamlet l-ewwel Qorti huwa manifestament zbaljat b'mod li jekk tibqa' tregi l-konkluzjoni bbazata fuqu, tkun qed issir ingustizzja manifesta lejn xi parti. (Ara f'dan is-sens sentenza ta' din il-Qorti tal-5 ta' Ottubru, 2001, fil-kawza fl-ismijiet **Paul Formosa v. Salvu Debono**).

Fl-ewwel aggravju tieghu, l-konvenut appellant joggezzjona ghad-decizjoni tal-ewwel Qorti, fejn inghad minnha li huwa agixxa *ultra vires* il-poteri tieghu bi ksur tal-ligi stess u li l-ligi ma tawtorizzahx li japplika l-ordni pubbliku bhala restrizzjoni ghall-importazzjoni u certament li huwa mhuwiex l-arbitru tal-ordni pubbliku Malti. Kwindi jikkontesta d-decizjoni tal-ewwel Qorti fejn iddecidiet li ghalkemm id-decizjoni tieghu kienet wahda li ttiehdet in *buona fede,* izda kienet ibbazata fuq kongetturi. Dan meta d-decizjoni tieghu li jikklassifika x-xarba in kwistjoni bhala oggett pprojbit ittiehdet ai termini tal-Artikolu 60 (b) tal-Kap. 37, peress li l-isem taghha u l-ippakkettar ghandhom analogija qawwija mad-droga kokaina u tmur kontra l-politika nazzjonali ghat-trazzin tal-kultura tad-droga, li certament jaqghu fl-ambitu ta' decizjoni ragonevoli da parti tieghu.

Fil-verita`, fl-ewwel aggravju tieghu, id-Direttur appellant ma jressaq ebda argument gdid li jikkonvinci lil din il-Qorti li l-ewwel Qorti ghamlet apprezzament zbaljat tal-ligi jew tal-fatti. Dan jinghad peress li l-ewwel Qorti filwaqt li ccitat l-artikolu tal-ligi mressaq mill-konvenut appellant bhala difiza, ezaminat f'certu dettal l-istess artikolu fil-kuntest tal-kaz in ezami. B'hekk qieset li ghalkemm il-ligi citata mill-konvenut taghti poter lid-Direttur appellant li jikkonfiska l-oggetti li taghhom hija pprojbita jew limitata l-importazzjoni, il-pern tal-kwistjoni jibqa' jekk il-prodott in kwistjoni jistax jigi kwalifikat bhala oggett ipprojbit. Gialadarba l-prodott mhux wiehed espressament iddikjarat bhala pprojbit fil-ligi, u l-ligi ma taghtix poter lill-istess konvenut appellant li jikkonfiska oggetti li huma leciti, izda fejn ghandu oggezzjoni biss ghall-isem taghhom, kif jirrizulta li huwa l-kaz in kwistjoni, isegwi li l-pretensjoni tal-konvenut ma ssib ebda bazi fil-ligi.

L-ewwel Qorti gustament osservat li l-ligi nvokata mill-konvenut ma taghtix lid-Direttur setgha jew poter li jillegittima l-azzjoni tieghu billi jinvoka *public policy* biex iwaqqaf l-importazzjoni tal-prodott in kwistjoni. Kif innutat mill-ewwel Qorti, ghalkemm il-ligi citata mill-konvenut appellant, ma taghtix tifsira jew telenka skeda ta' oggetti li huma pprojbiti, l-Qrati obbligati jaghtu tifsira stretta, peress li fejn il-ligi riedet tipprovdi ghal oggett illegali dan ghamlitu b'mod espress. Dan jinghad a bazi tal-principju *quod lex voluit lex dixit.* Kwindi jsegwi l-argument li l-konvenut

ma jistax jinvoka *public policy* kontra d-dhul fis-suq ta' oggett impurtat legalment mis-socjeta` attrici, peress li ghalkemm dan seta' sar mill-konvenut b'intenzjoni tajba, jibqa' l-fatt li d-decizjoni tal-konvenut ma kenitx wahda valida skont il-ligi u ghalhekk hija *ultra vires.*

F'dan il-kuntest, issir referenza ghas-sentenza ta' din il-Qorti tas-27 ta' Marzu, 2009, fil-kawza fl-ismijiet **Carmelo sive Charles Dingli et v. Kontrollur tad-Dwana et** fejn ghalkemm f'kuntest differenti inghad:

> *"..r-rifjut da parti taghhom li jirrilaxxjaw il-merkanzija importata mill-atturi bis-sahha tal-licenzja ta' importazzjoni mahruga favur taghhom ma kienx ibbazat fuq il-vjolazzjoni ta' xi kondizzjoni specifikatament imposta fl-istess licenzja jew fuq il-vjolazzjoni ta' xi regolament tal-ligi applikabbli, izda fuq kriterji li l-atturi ma kienux gew mgharrfa bihom minn qabel u li ma kienux jifformaw parti mil-legislazzjoni domestika."*

Similment fil-kaz in ezami, ghalkemm il-politika nazzjonali sabiex titrazzan kultura ta' abbuz tad-droga certament tista' tiqies bhala kuncett ta' Ordni Pubbliku, jibqa' il-fatt li d-Direttur ma kellux is-setgha li jagixxi fin-nuqqas ta' awtorita` espressa fil-ligi, peress li l-istess politika nazzjonali m'ghandhiex effett ta' ligi. Kif gustament osservat mill-ewwel Qorti, l-ligi doganali hija ekwiparabbli ghal-ligi fiskali f'materja ta' interpretazzjoni u ghandha tinghata tifsira restrittiva. Tabilhaqq mhux accettabbli li d-Direttur konvenut ikollu s-setgha li jiddeciedi x'inhu oggett pprojbit b'mod arbitrarju ta' dak li jista' jitqies li jikser l-ordni pubbliku, altrimenti d-drittijiet tac-cittadin/impurtatur jigu ppregudikati. Hekk ukoll individwu ghandu il-jedd ghac-certezza dwar x'inhu vjetat bil-ligi. Dan

aktar u aktar meta wiehed iqis li l-importazzjoni ta' oggetti pprojbiti jista' jesponi lill-impurtatur ghall-piena ta' multa jew ghall-multa u prigunerija flimkien (Art. 62 tal-Kap. 37) u allura japplikaw l-principji fundamentali *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* bhala garanzija ghac-cittadin.

Lanqas ma tara li hemm kontradizzjoni fil-konsiderazzjonijiet maghmula mill-ewwel Qorti, in kwantu ghalkemm l-ordni pubbliku huwa principju mhux kodifikat, ladarba l-konsegwenzi tal-interpretazzjoni moghtija mill-konvenut huma tali li jesponu lill-impurtatur ghall-pieni kompatibbli ma' reat, ma jkunx xieraq li tinghata t-tifsira hekk wiesgha jew li l-ligi tigi estiza arbitrarjament b'tali mod li jigu pprojbiti oggetti li l-ligi miktuba ma tipprojbixxix, kif jippretendi l-konvenut appellant. Ghalhekk din il-Qorti ma ssib xejn x'ticcensura fl-interpretazzjoni tal-ligi moghtija mill-ewwel Qorti f'dan l-aspett.

F'kull kaz, din il-Qorti taqbel ghalkollox mal-interpretazzjoni li tat l-ewwel Qorti lill-kuncett ta' *public policy* u taqbel li f'dan il-kaz dan il-kuncett m'ghandux jiggebbed biex trazzan il-liberta' tal-individwu li jaghzel prodott b'isem li huwa ta' droga izda li fil-fatt ma hu xejn droga. Il-Qorti tiftakar fid-diska "*Cocaine*" ta' Eric Clapton li wkoll sa certu punt kienet tirreferi ghall-uzu tad-droga bl-istess isem. Din pero` thalliet tidhol Malta u tindaqq fi stabbilimenti ta' divertiment frekwentati miz-zaghzagh. Fir-

realta, is-socjeta' ta' dak iz-zmien, u aktar u aktar tallum, kontinwament timbombardja liz-zaghzagh bi prodotti varji (bhas-sigaretti u alkohol) biex ihajru l-uzu taghhom miz-zaghzagh ghall-iskop kummercjali. Huwa l-istat b'kampanja intensiva ta' edukazzjoni li jrid jimmilita l-effetti ta' din il-provokazzjoni. Malta ma hijix stat polizjesk li tikkontrolla l-hajja ta' dak li jkun, u l-ghazla libera tac-cittadin trid tkun protetta, b'impenn tal-istat li jara li b'kampanja edukattiva dik l-ghazla tixxaqleb lejn decizjoni li taghmel l-anqas hsara.

Hekk ukoll, din il-Qorti taqbel mal-interpretazzjoni moghtija mill-ewwel Qorti fis-sens li meta l-ligi tirreferi ghal oggett pprojbit, ma tistax tirreferi ghajr ghall-oggetti materjali u mhux ghall-isem tal-prodott, jew ghall-impakkettar tieghu. Il-provvediment tal-ligi in ezami (Artikolu 60 tal-Kap. 37) jipprovdi ghall-konfiska ta' "*oggetti ta' kontrabandu*", li kieku l-legislatur ried jiccensura marki jew l-isem tal-prodott, kien jipprovdi espressament ghalih. Id-Direttur appellant ma giex investit bir-rwol ta' censura, kif min-naha l-ohra l-artikolu 5(1)(f) tal-Kap. 597 tal-Ligijiet ta' Malta tipprovdi l-ligi fil-kaz tal-Kontrollur tal-Proprjeta` Industrijali li nghata espressament is-setgha li jirrifjuta li jirregistra *trademark* li hu kontrarju ghall-ordni pubbliku ta' Malta.

Fir-rikors tal-appell tieghu d-Direttur appellant jaghmel referenza ghar-responsabbilita` tal-impurtatur ghad-dikjarazzjoni doganali li jaghmel u li

l-informazzjoni moghtija tkun korretta u kompleta, haga li jikkontendi s-socjeta` attrici naqset milli taghmel peress li jinghad li dahhlet din ix-xarba taht il-pretest li jisimha *Redux Energy Drink* u mhux *Cocaine.* Kwindi jikkontendi li l-agir tas-socjeta` attrici kien agir u indikattiv ta' *mala fede* u ghalhekk ma jistax jinghad li x-xarba giet importata regolarment. Permezz tan-nota ta' referenzi tieghu d-Direttur appellant jiccita l-artikolu 61(1) tal-Kap. 37 in sostenn ta' l-aggravju tieghu, li jitkellem dwar oggetti li jkunu iktar jew differenti minn dak li jkun jidher fuq il-fattura tal-esportatur jew li jkunu ddikjarati mill-impurtatur, dawk l-oggetti li jinsabu zejda jew dawk l-oggetti differenti ghandhom jigu kkonfiskati.

Jigi nnutat li dan l-artikolu tal-ligi gie nvokat ghall-ewwel darba fil-kors tal-appell quddiem din il-Qorti u tqis li kien ikun ahjar li dan il-provvediment tal-ligi gie nvokat ukoll quddiem l-ewwel Qorti u dan sabiex jigi rispettat il-principju ta' *doppio esame.* Madankollu jkun xieraq li hawnhekk issir referenza ghas-sentenza ta' din il-Qorti tad-29 ta' Jannar, 2010, fil-kawza fl-ismijiet **Priscilla Cassar v. Il-Kontrollur tad-Dwana** li rriteniet li fl-ezami ta' jekk effettivament kienx hemm ksur tal-provvediment tal-ligi nvokat mill-konvenut sabiex jiggustifika l-qbid, il-Qorti ghandha tikkonsidra l-agir tal-impurtatur:

> "*Biex wiehed jiddeciedi jekk gewx vjolati jew le d-disposizzjonijiet tal-liġi, irid jitqies l-agir tal-allegat vjolatur, tant li din il-Qorti fil-kawza Camilleri v. Kontrollur tad-Dwana, deciza fit-13 ta' Mejju 1985, kienet osservat li l-konfiska ma toperax f'kaz ta' negligenza jew zball ġenwin, u li* ***hemm bzonn l-element intenzjonali biex topera l-konfiska.*** *Fil-fatt, l-Artikolu 61 tal-imsemmija Ordinanza, li titkellem fuq konfiska f'kaz li tkun tirrizulta*

> *diskrepanzi fil-kwantita` tal-oggetti importati, jew fil-valur tal-istess, fis-sub-artikolu (2) jipprovdi li m'ghandux ikun hemm din il-konfiska jekk ikun jirrizulta li "d-diskrepanza tkun giet minhabba fi zball genwin."* ***Biex jigi konstatat jekk kienx hemm "zball genwin", trid issir analizi tal-kompartament kollu tal-importatur, biex il-Qorti tkun tista' tara jekk, fil-fatt, l-allegat ksur tad-disposizzjonijiet tal-ligi kienx wiehed intenzjonali jew le****."* (enfasi ta' din il-Qorti).

Applikat dan il-principju ghall-kaz in ezami, ma tressqet ebda prova in atti li tikkonvinci lil din il-Qorti dwar l-element intenzjonali da parti tas-socjeta` attrici li jinkisru l-provvedimenti tal-ligi. Ghalkemm huwa minnu li d-dokumentazzjoni relattiva ghall-importazzjoni tal-prodott kienet tiddikjara x-xarba bhala *Redux Energy Drink* (fejn Redux Enterprises Inc. hija d-ditta esportatrici b'sede fl-Amerika) u mhux bl-isem taghha *Cocaine,* ma jistax jinghad li dan sar b'intenzjoni ta' qerq. Huwa risaput li l-prezunzjoni hija favur li persuna tagixxi in *buona fede* u jispetta li min jallega l-*mala fede* li jippruvaha*.* Ladarba ma saritx din il-prova da parti tal-konvenut, lanqas minn din il-perspettiva l-ewwel aggravju tad-Direttur appellant ma jista' jirnexxi u ghalhekk ser jigi michud.

It-tieni aggravju tad-Direttur appellant jitratta l-ilment li l-ewwel Qorti zbaljat meta waslet ghall-konkluzjoni li l-Artikolu 40 (1) tal-Kap. 37 jimponi obbligu fuq il-kontrollur li jaffettwa l-konsenja lill-impurtatur meta l-importazzjoni kienet regolari u li l-estensjoni tal-poter tal-konvenuta wara r-rilaxx hija wahda li ma tohrogx mil-ligi, izda hija prassi amministrattiva. Jinghataw zewg ragunijiet in sostenn ta' dan l-aggravju, dak li l-*energy drinks* in kwistjoni dahlu f'Malta zlealment peress li dawn dahlu minghajr

ma nghata l-isem proprju tax-xarba, kif fil-fatt irrizulta sussegwentement minn verifiki li saru u li d-Direttur appellant ghandu poteri li jaghmel spezzjoni ta' merkanzija li tkun qeghda diga` ticcirkola fis-suq u dan ai termini tal-Artikolu 11 tal-Kap. 337 (Att dwar id-Dazji t'Importazzjoni).

Fir-rigward tal-ewwel raguni moghtija ghal dan l-aggravju, dwar in-nuqqas tal-impurtatur li jaghti l-isem proprju tax-xarba, sa fejn dan diga gie trattat bhala parti mill-ewwel aggravju u a skans ta' repetizzjoni, din il-Qorti taghmel referenza ghall-konsiderazzjonijiet taghha taht l-ewwel aggravju. Fir-rigward tat-tieni raguni li tinghata mid-Direttur appellant, ghandu jinghad li din il-Qorti ssib li l-istess Direttur ghandu ragun f'din il-parti tal-aggravju tieghu. Minn qari tal-provvediment citat minnu, d-Direttur ghandu diversi poteri li jippermettulu jiehu azzjoni anke f'kazijiet bhal dawk in ezami, fejn wara r-rilaxx tal-merkanzija jirrizultalu minn investigazzjoni tad-dokumenti u taghrif iehor, li l-informazzjoni moghtija mill-impurtatur ma tkunx korretta, kwindi l-Artikolu 11 tal-Kap. 337, jipprovdi fost affarijiet ohra, li ssir spezzjoni u ezami tad-dikjarazzjonijiet u tal-oggetti wara r-rilaxx taghhom, kif ukoll li jemendaw id-dikjarazzjoni jew li jiehdu l-mizuri mehtiega sabiex jirregolarizzaw is-sitwazzjoni.

Madankollu, dan il-provvediment tal-ligi fih innifsu u s-setgha b'hekk moghtija lid-Direttur appellant li jaghmel spezzjoni wara r-rilaxx tal-oggetti, ma jirrisolvix il-pern tal-kwistjoni tal-kaz, li kif inghad qabel hija

jekk il-prodott in kwistjoni jistax jigi kwalifikat bhala oggett ipprojbit ai termini tal-Artikolu 60 (b) tal-Kap. 37, li kif rajna fil-konsiderazzjonijiet maghmula minn din il-Qorti, taht l-ewwel aggravju, certament mhux il-kaz. Kwindi ghal dawn ir-ragunijiet, ghalkemm id-Direttur appellant ghandu ragun *in parte* fit-tieni aggravju tieghu, dan fih innifsu ma jbiddel xejn mill-ezitu finali tal-kawza.

Imiss li jigi trattat it-tielet aggravju tad-Direttur appellant, dak fejn jilmenta li l-ewwel Qorti ma qisetx is-sottomissjonijiet tieghu dwar id-danni, izda strahet fuq ir-rapport peritali. Fl-ewwel parti ta' dan l-aggravju d-Direttur appellant jishaq li d-decizjoni tieghu ma kenitx wahda irragonevoli u ebda danni m'huma dovuti. Dan jinghad peress li meta l-ewwel Qorti strahet fuq ir-rapport peritali, il-perit legali ma nterpretax korrettement il-mansjonijiet u r-responsabbilitajiet tad-diversi Dipartimenti, mentri l-konvenut appellant jinsisti li ressaq provi konklussivi li huwa kien zgwidat mis-socjeta` impurtatrici dwar l-isem tal-prodott u li l-prodott, minhabba n-natura tieghu li huwa prodott li jispicca, jigi rilaxxat malajr ghal ragunijiet ta' speditizza ta' kummerc. Izda d-Direttur appellant la ghandu kompetenza johrog jew jawtorizza licenzji tal-kummerc, jew tal-awtoritajiet tas-sahha ghall-fini ta' importazzjoni. Fil-fatt jinghad mid-Direttur appellant li l-*Port Health Authorities* m'ghandhomx kompetenza jidhlu fil-mertu ta' x'jismu l-prodott jew il-prezentazzjoni tieghu, izda l-kompetenza taghhom hija limitata ghall-kwistjoni dwar jekk il-kontenut

tax-xarba hijiex fizikament ta' dannu ghas-sahha tal-bniedem u f'dan il-kaz mhux kontestat li l-prodott kien konsistenti f'*energy drink.* Kwindi jikkontesta d-danni akkordati mill-ewwel Qorti peress li jikkontendi li dawn mhumiex dovuti lis-socjeta` attrici, dan apparti d-diskrepanzi riskontrati kemm mill-perit legali kif ukoll mill-ewwel Qorti fil-pretensjonijiet attrici ghad-danni.

Hawn ukoll din il-Qorti ma taqbilx mal-ewwel parti ta' dan l-aggravju espost mid-Direttur appellant. Dan jinghad peress li l-ewwel Qorti m'adottatx ir-rapport peritali fl-ghama izda wara li ezaminat bir-reqqa l-elementi tal-Artikolu 469A(5) tal-Kap. 12 relattivi li jikkontempla l-hlas ta' danni f'dawk il-kazijiet biss li jista' jinghad li l-awtorita` pubblika tkun agixxiet in *mala fede* jew b'mod mhux ragonevoli. Issa lil hinn mill-mansjonijiet separati tad-diversi awtoritajiet governattivi, jibqa' l-fatt li filwaqt li l-ewwel Qorti eskludiet kategorikament li d-decizjoni tad-Direttur appellant ittiehdet in *mala fede,* wara li ssoffermat ruhha fuq l-element ta' ragonevolezza, kif esposta minn diversi awturi, kif ukoll mill-gurisprudenza nostrana u applikathom ghall-kaz in ezami, sabet li d-decizjoni tal-konvenut appellant kienet wahda irragonevoli.

Dan wara li qieset mhux biss li kienu ghaddew aktar minn xahrejn minn meta l-konvenut sar jaf bl-isem tax-xarba u rrilaxxa l-prodott lill-impurtatur f'Marzu tas-sena 2008 (ara paragrafu 122 tar-rapport peritali) sakemm

effettivament beda jigi rtirat il-prodott mis-suq f'Gunju tas-sena 2008, izda wkoll li sejjes id-decizjoni tieghu fuq *policy document* li huwa pjuttost generiku, u li ma kellu ebda effett ta' ligi. Minkejja l-intenzjonijiet tajba tad-Direttur konvenut, kif inghad qabel, decizjonijiet amministrattivi ghandhom jigu bbazati fuq kriterji oggettivi u mgharrfa, sabiex jitqiesu ragonevoli, altrimenti jledu d-drittijiet privati ta' individwi li ma jkunux kisru l-ligi u jsibu ruhhom rinfaccjati b'decizjonijiet irragonevoli.

Permezz tan-nota ta' referenzi, d-Direttur appellant jiccita diversi sentenzi tal-Qrati taghna fil-kuntest tad-danni reklamati. Ghandu jinghad li minn qari tad-diversi sentenzi hemm citati jistghu jinstiltu certu principji relativi ghall-kumpens kontemplat taht l-artikolu tal-ligi in ezami, fosthom li (i) l-ghoti ta' kumpens ghad-danni f'azzjoni bhal din huwa effett sussidjarju u mhux obbligatorju; (ii) l-ghoti ta' kumpens ghad-danni jinghata biss jekk kemm-il darba tirrizulta xi wahda mic-cirkostanzi mahsuba fil-ligi; (iii) l-ghoti ta' kumpens jitlob li l-ewwel ikun sar process ta' stharrig gudizzjarju li jsib l-eghmil amministrattiv ikun milqut b'xi nuqqas li jwassal ghat-thassir tieghu; (iv) l-bazi tal-hsara trid tkun dik akwiljana mibnija fuq in-negligenza jew id-dolo u ma tigborx fiha danni morali u (v) fost ir-ragunijiet ta' thassir ta' decizjoni hemm dik ta' ragonevolezza. Dawn il-kriterji fil-fehma ta' din il-Qorti kollha, gew osservati fis-sentenza in ezami.

Rilevanti wkoll hija s-sentenza citata mill-istess konvenut appellant ta' din il-Qorti tal-31 ta' Jannar, 2019, fil-kawza fl-ismijiet **Mizzi Antiques Limited v. Chairman tal-Malta Enterprise** fejn inghad:

> *"filwaqt li mhux kull eżerċizzju raġonevoli ta' ġudizzju huwa bilfors korrett, lanqas mhuwa bilfors irraġonevoli kull eżerċizzju ta' ġudizzju żbaljat. F'każ bħal dan, ix-xiber li l-Qorti jidher li għandha tuża biex tkejjel bih ikun dak li tqis jekk id-deċiżjoni li minnha jkun hemm ilment kinitx mistennija li tittieħed minn persuni raġonevoli … Huwa stabilit li biex jitqies jekk awtorità wettqitx b'mod raġonevoli d-diskrezzjoni mogħtija lilha bis-saħħa ta' xi liġi, irid jintwera li dik l-awtorità mxiet ma' dak li kellha jew messha tagħmel u mhux biss ma' dak li setgħet tagħmel[23]. Dan ifisser li l-kejl tar-raġonevolezza jkun wieħed oġġettiv marbut maċ-ċirkostanzi fattwali li fihom dik l-istess diskrezzjoni titwettaq[24]. B'żieda ma' dan, biex imġiba titqies abbużiva, min jallegaha jrid juri li kien hemm element ta' intenzjoni biex wieħed jagħmel il-ħsara, liema fehma wieħed jista' jasal biex juriha b'xi prova ta' mġiba esterna li tagħmel parti mill-eżerċizzju diskrezzjonali li jkun. Minbarra dan, l-eżerċizzju diskrezzjonali jrid ikun kemm "rite" u kif ukoll "recte", jiġifieri jrid jitwettaq skond il-proċedura stabilita u kif ukoll imħaddem b'ħaqq[25];*

Applikati dawn il-principji ghall-kaz in ezami din il-Qorti ma ssib xejn x'ticcensura fil-konkluzjoni milhuqa mill-ewwel Qorti.

Dwar il-quantum ta' danni akkordati mill-ewwel Qorti, ghandu jinghad li filwaqt li huwa minnu li jispetta lil min jitlob kumpens ghad-danni mgarrba minnu konsegwenza ta' eghmil amministrattiv, li juri bi provi tajbin bizzejjed ta' x'ikunu d-danni li jkun garrab u li d-danneggjat ghandu d-dmir li jaghmel dak kollu li huwa ragonevoli sabiex inaqqas il-hsara li jkun garrab, ma jirrizultax lil din il-Qorti li l-ewwel Qorti akkordat xi danni ghall-

[23] H.W.R. Wade & C.F. Forsyth, *Administrative Law* (10tth.. Edit), pġ. 295
[24] App. Ċiv. **27.3.2009** fil-kawża fl-ismijiet ***Carmelo Dingli et v. Kontrollur tad-Dwana et***
25 App. Inf. PS **26.2.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Peter J. Azzopardi et noe v. Awtorita` għas-Servizzi Finanzjarji***

merkanzija li s-socjeta` attrici lahqet iddisponiet minnha, anzi llimitat id-danni ghal dak il-prodott li rrizulta inkonfutabilment bhala elevat mill-konvenut. Inoltre` fejn l-ewwel Qorti nnutat xi diskrepanzi bejn il-pretensjonijiet attrici u l-ircevuti hija strahet fuq il-provi konkreti u mhux dawk kongetturali. L-unika diskrepanza riskontrata minn din il-Qorti hija dik li filwaqt li l-ewwel Qorti stqarret:

> *"Il-Qorti tissenjala wkoll li jirrizulta li kien hemm diskussjonijiet bejn l-intimat u r-rikorrenti qabel ma ttiehdet l-azzjoni ta' elevazzjoni u kwalsiasi spiza li intraprendiet is-socjeta` attrici ghar-reklamar u promozzjoni tal-prodott anke qabel Gunju 2008 ghamlitu ben sapendo li kien hemm diffikoltajiet rigward il-prodott."*

Minkejja dan, hija adottat ir-rapport peritali fil-likwidazzjoni ta' danni, li jinkludi €2300 ghal "Zoo Media & Entertainment" – Inv. 474. Dan meta l-imsemmija fattura li nharget fil-21 ta' Jannar, 2009, tirreferi ghal *sponsorship* li sar f'Novembru 2008, meta skont il-prospett tas-socjeta` attrici (Dok. JR1 a fol. 259), hija waqfet tbiegh il-prodott f'Settembru 2008. Kwindi apparti li ma gietx esebita l-ahjar prova ossia l-ircevuta tal-ispiza maghmula, ma tantx kien ghaqli da parti tas-socjeta` attrici li tibqa' taghmel l-ispejjez meta kienet taf sew bil-problemi li kellha mal-konvenut, tant li tghid waqfet tbiegh il-prodott f'Settembru 2008. Kwindi jirrizulta gustifikat li l-ammont ta' €2,300 jitnaqqas mil-likwidazzjoni tar-rapport peritali (paragrafu 148 tar-rapport) li adottat l-ewwel Qorti.

Ghalhekk isegwi li dan it-tielet aggravju tal-konvenut ser jintlaqa' limitatament kif appena spjegat u ser issir l-emenda opportuna fil-komputazzjoni tad-danni.

Jonqos li jigi trattat l-ahhar aggravju tad-Direttur appellant, dak fejn jinghad minnu l-ewwel Qorti ddecidiet fuq apprezzament hazin tal-fatti u tal-ligi fir-rigward tat-talba ghar-rilaxx tal-merkanzija u jiccita l-Artikolu 60 (k) (recte (b)) u l-Artikolu 61 tal-Kap. 37 li jaghtuh s-setgha li jeleva merkanzija li tkun harget fis-suq a bazi ta' nuqqas ta' dikjarazzjoni kompleta da parti tas-socjeta` appellata.

Jigi ribadit li ladarba l-prodotti elevati mid-Direttur appellant ma jikkwalifikawx bhala oggetti pprojbiti ai termini tal-Artikolu 60(b) u lanqas gie ppruvat kif imiss l-ksur tal-provvediment tal-ligi nvokat mill-konvenut, sabiex jiggustifika l-qbid bil-mod kif mahsub taht l-Artikolu 61, ladarba l-qbid tal-prodott mhux wiehed skont il-ligi, jsegwi li d-Direttur m'ghandu ebda jedd ta' konfiska tal-prodott, ladarba d-decizjoni tieghu hija msejsa fuq konsiderazzjonijiet zbaljati li ma jirrizultawx mil-ligi. Isegwi li lanqas dan l-ahhar aggravju fl-appell tal-konvenut ma jista' jirnexxi.

Ghalhekk l-appell interpost mid-Direttur Generali tad-Dwana ser jintlaqa' limitatament kif spjegat taht it-tielet aggravju.

Imiss issa li jigi trattat l-appell tas-socjeta` attrici li hassitha aggravata bis-sentenza appellata in kwantu dik is-sentenza llikwidat u kkundannat lill-konvenut ihallasha s-somma ta' €5,717.59 u kwindi tinterponi appell limitatament mill-kap tas-sentenza ta' likwidazzjoni u kundanna ghall-hlas tad-danni. Hija tilmenta mill-fatt li d-danni sofferti minnha konsegwenza tal-agir tal-konvenut gew likwidati f'ammont sproporzjonalment baxx u li bl-ebda mod ma jirrifletti d-danni attwalment sofferti minnha. Hija tishaq li d-danni li hija sofriet konsegwenza diretta tal-ordni llegali moghtija mid-Direttur appellat ivarjaw minn dawk naxxenti minn telf ta' bejgh u profit, spejjez ghad-distruzzjoni tal-merkanzija li skadiet pendenti l-ordni t'elevazzjoni tal-appellat, nfieq f'materjal promozzjonali li sar ghalxejn ghaliex il-prodott qatt ma seta' jinbiegh u spejjez maghmula in vista tal-hazna tal-merkanzija li saret inutilment.

Is-socjeta` appellanti tilmenta li l-elevazzjoni tal-prodott kienet usa' fl-applikazzjoni taghha, fis-sens li impediet ic-cirkolazzjoni tal-prodott fis-suq b'mod assolut, kwindi l-ordni tal-konvenut waqqafha milli tinnegozja fix-xarba importata minnha, u ghalhekk tikkontendi li d-danni kienu ferm aktar mifruxa minn dik il-merkanzija li giet fizikament elevata mill-konvenut appellat stante li l-merkanzija kollha kienet milquta mill-ordni tal-konvenut appellat. Inoltrè trattandosi ta' oggett li jispicca maz-zmien, konsegwenza tat-trapass taz-zmien, il-prodott skada u kellu jigi distrutt mis-socjeta` attrici. Minkejja li l-ewwel Qorti kkoncediet li d-data tal-

iskadenza tal-prodott kien Lulju 2009 u li allura l-prodotti li ma lahqux inbieghu kellhom bil-fors jintremghu, hija llimitat il-likwidazzjoni ta' danni ghal dawk il-prodotti li effettivament gew elevati u naqset milli taghti kumpens ghall-prodott li lahaq skada. Taghmel referenza ghall-prospett ipprezentat minnha imhejji minn Ray Ciantar, *Certified Public Accountant*, esebit in atti bhal Dok. "JR1", fejn jinghad li kellha 2,203 kaxxa ta' 24 bott kull wahda, fil-mahzen taghha, filwaqt li l-prezz tal-prodott kien ta' 0.78c ghal kull bott. Kwindi tilmenta li l-ewwel Qorti ma tatx qies tat-telf ta' din il-hazna li spiccat biz-zmien li kienet issarraf f'telf ta' €41,240.16 (2203x24x0.78). Apparti dawn, is-socjeta` appellanti tikkontendi li konsegwenza tal-ordni tal-konvenut appellat, hija kellha tigbor lura total ta' 1301 kaxxa ta' merkanzija, li kellha tirrifondi l-prezz taghhom, kwindi kellha telf ulterjuri ta' €24,354.72 (1301x24x0.78). Dan apparti l-ammont ta' 243 bott tax-xarba li gew elevati u li effettivament gew accettati mill-ewwel Qorti bhala danni rizultanti f'€189.54 (243x0.78). Konsegwentement, is-socjeta` appellanti tishaq li kellha telf totali ta' €65,784.42 rapprezentanti prodotti mahzuna, prodotti rtirati mis-suq, jew prodotti elevati li kollha skadew biz-zmien.

Trattat l-ewwel parti tal-aggravju tas-socjeta` attrici tajjeb li jigi mfakkar illi huwa principju fundamentali tal-procedura civili li l-piz tal-prova ta' min jallega fatt huwa mitfugh fuq spallejh stess, li huwa obbligat ukoll li jressaq l-aqwa prova. F'dan il-kuntest, kif kellha okkazjoni din il-Qorti tirrileva fis-

sentenza taghha tat-30 ta' Settembru, 2016, fil-kawza fl-ismijiet **Joanna Camilleri et v. Paulmid Developments Limited,** li ghalkemm f'kuntest differenti jistghu jinstiltu xi principji relativi ghall-kwistjoni ta' likwidazzjoni ta' danni:

> *"[1] Hu principju kardinali f'materja ta' prova, u anke skolpit fl-Artikolu 562 tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili li onus probandi incumbit ei qui dicit non ei qui negat u ghalhekk l-oneru tal-prova mhux biss tad-danni riskontrati izda wkoll tal-quantum tal-ispejjez riparatorji tispetta lill-atturi...*
> *[2] Il-Qorti ghandha tasal ghad-decizjoni taghha abbazi tal-principju iuxta allegata et probata u m'ghandhiex tirrikorri ghall-fakoltà li tiddeciedi arbitrio boni viri meta min jallega l-fatt kellu l-opportunità kollha li jressaq provi in sostenn ta' dak il-fatt u tali provi kienu disponibbli ghalih."*

Fir-rigward ta' din l-ewwel parti tal-aggravju tas-socjeta` attrici appellanti, din il-Qorti tosserva li l-pretensjonijiet taghha ma jistghux jintlaqghu, l-ewwel nett peress li kif gustament osservat mill-ewwel Qorti, huma bbazati fuq rapport ta' *Certified Public Accountant* li mhux mahluf, kwindi certament ma tantx ghandu valur probatorju. Barra minn hekk, ghalkemm jinghad fir-rapport li inqabdu 2203 kaxxa, bhala stock mahzun milqut bl-ordni tal-konvenut, dan lanqas jinsab korroborat b'xi prova ohra. Hekk ukoll m'hemmx esebiti in atti rcevuti jew kopji ta' cekkijiet sabiex jsahhu l-pretensjoni attrici rapprezentanti l-prezz ta' merkanzija li jinghad li kellha tirrifondi lil terzi. Jigi osservat ukoll li s-socjeta` attrici naqset milli tesebixxi l-*audited accounts* taghha ghas-sena 2008, kif ukoll dokumenti dwar taxxa fuq il-qliegh relattiva ghall-istess perjodu, meta tali dokumenti setghu facilment jissostanzjaw il-pretensjonijiet attrici.

F'dan il-kaz lanqas tista' l-Qorti tillikwida danni *arbitrio boni viri* ghax il-pretensjoni attrici hija priva mill-provi fattwali li jehtieg li jkollha, biex tkun fil-pozizzjoni li tasal ghall-ammont *arbitrio boni viri*. Mill-provi ma jirrizultawx fatti li fuqhom il-Qorti tista' tasal ghal xi ammont kif mitlub mill-attrici fl-aggravju taghha. Fin-nuqqas ta' prova sufficjenti li fuqha l-Qorti tista' tistabbilixxi ammont rapprezentanti danni attwalment sofferti, jirrizulta car li dan l-ilment tas-socjeta` attrici appellanti ma jistax iregi. Isegwi li ghamlet sew l-ewwel Qorti li llimitat il-likwidazzjoni ta' danni fir-rigward ta' din il-partita ghall-ammont ta' bottijiet li jirrizultaw debitament elevati mill-konvenut appellat (243x0.78 = €189.54).

In kwantu s-socjeta` attrici tilmenta li nkorriet spiza ta' €465.87 sabiex issehh id-distruzzjoni ta' stock li lahaq skada, kif gustament osservat mill-ewwel Qorti, din il-prova ma tistax titqies ladarba giet ipprezentata man-nota ta' sottomissjonijiet, ferm wara li nghalqu l-provi tal-partijiet. Isegwi li din il-pretensjoni ma tistax titqies ulterjorment.

Fir-rigward tal-ilment tas-socjeta` attrici li jitratta l-materjal promozzjonali u reklamar tal-prodott, jigi osservat li mil-likwidazzjoni maghmula mill-perit legali u adottata mill-ewwel Qorti jirrizulta li l-ammonti ta' €1,630 ghal *cost to replace advertising material withheld by Customs* u €1,598.05 ghal *A2B Fulfillment* gew debitament inkluzi fil-likwidazzjoni maghmula, l-ammont ta' €1,965.65 rapprezentanti *Cost of Sponsorships, billboards*

and TV advertising kien rigettat mill-perit legali peress li ma kien hemm ebda fattura jew ricevuta fiskali in atti li dawn is-servizzi nghataw u li gew imhallsa mis-socjeta` attrici. Inoltrè kif spjegat taht it-tielet aggravju tal-appell tal-konnvenut, din il-Qorti ser tnaqqas l-ammont ta' €2,300 ghar-ragunijiet hemm imfissra. Kwindi taht din il-partita jitqies xieraq li tigi likwidata favur is-socjeta` attrici s-somma ta' €3,228.05, kif wara kollox akkordat l-ewwel Qorti.

Imiss jigi trattat l-ilment tas-socjeta` attrici dwar danni rizultanti minn kera ta' mahzen ghall-hazna tal-merkanzija mertu tal-kawza odjerna. Hija tirreferi ghall-kuntratt ta' lokazzjoni datat 2 ta' Frar, 2008, esebit in atti (fol. 268), li jipprovdi ghall-hlas ta' €8,500 fis-sena. Hija tikkontendi li dahlet f'kuntratt ta' lokazzjoni appozitament ghall-hazna ta' dan il-prodott u ghalhekk tikkontendi li hallset kera inutilment ghall-hazna ta' prodott li ma setghetx tbiegh, konsegwenza tal-agir tal-konvenut fis-somma ta' €16,923 ghall-perjodu minn meta nbdew il-proceduri odjerni f'Lulju 2008, sakemm il-merkanzija giet distrutta f'Awwissu 2010.

Jigi osservat li l-pretensjoni attrici mressqa f'dan l-istadju, sahansitra tisboq dak li tnizzel fil-prospett Dok. JR1, fejn hemmhekk intalbet is-somma ta' €7084 rapprezentanti l-kera ghall-perjodu Ottubru 2008 sa Lulju 2009. L-ewwel Qorti adottat ir-rapport peritali fejn inghad li din il-partita ma ntlaqetx peress li l-mahzen ma kienx mikri minhabba din il-

kwistjoni mal-konvenut u kwindi anke kieku l-konvenut ma qabadx dan il-prodott, ir-rikorrent xorta wahda kien ikollu bzonn post fejn jahzen l-istock li jkun ghandu u li jkun ghadu ma nbieghx. Ghalhekk din l-ispiza giet meqjusa bhala parti mill-gestjoni tan-negozju tas-socjeta` attrici.

Filwaqt li din il-Qorti taqbel li l-lokazzjoni tal-mahzen hija parti mill-gestjoni tan-negozju li kellha tinkorri s-socjeta` attrici, ghandu jinghad li dan jghodd sakemm dik il-gestjoni tan-negozju kienet tinkludi l-opportunità li s-socjeta` appellanti tirkupra l-ispejjez maghmula minnha bis-sahha tan-negozju li tkun qeghda taghmel. Izda kif inghad qabel, in-negozju tas-socjeta` attrici gie mxekkel bl-agir tal-konvenut. Kwindi ghalkemm din il-Qorti tqis il-pretensjoni ahharija taht din il-partita bhala wahda esagerata, ikun xieraq li s-socjeta` attrici tigi kkumpensata ghal parti mill-ispejjez li inkorriet minghajr fejda, konsegwenza diretta tad-decizjoni tal-konvenut. Ghalhekk jitqies gust u ekwu li l-konvenut ihallas kumpens ghal-lokazzjoni tal-mahzen ghall-perjodu bejn meta s-socjeta` attrici tghid li waqfet tbiegh l-uniku prodott li kellha u cioè f’Ottubru 2008 sa Jannar 2009, meta skont ix-xhieda ta’ Clinton Galea in rapprezentanza tas-socjeta` attrici, inghad li s-socjeta` attrici bdiet timporta l-ilma minn barra, meta allura l-mahzen rega’ beda jigi utilizzat ghan-negozju taghha. Kwindi din il-Qorti ser talloka s-somma ta’ €2,833.33 (€8,500 ÷ 12= 708.33 x 4= 2833.33) taht din il-partita.

Ghal dawn ir-ragunijiet kollha, d-danni sofferti konsegwenza diretta tal-ordni *ultra vires* li nghatat mill-konvenut appellat jammontaw ghas-somma totali ta’ €6250.92 (€189.54 + €3,228.05 + €2,833.33).

Is-socjeta` attrici fl-aggravju taghha tishaq li kien ikun gust ukoll li tinghata kumpens *arbitrio boni viri* ghat-telf ta’ reputazzjoni kummercjali li hija sofriet kif suggerit mill-perit legali li qal li l-pass tan-negozju li kienet intrapendiet is-socjeta` attrici kien arrestat bid-decizjoni rragonevoli tal-konvenut. Izda fuq dan il-punt din il-Qorti taqbel ma’ dak li nghad mill-ewwel Qorti, fis-sens li dan il-kuncett hu vag wisq biex jissarraf f'telf ekonomiku minghajr provi konkreti. Fl-assenza ta' tali prova, kwalsiasi ammont likwidat ikun ibbazat fuq supposizzjonijiet. Dan jinghad ukoll a bazi ta’ dak li nghad qabel, fis-sens li likwidazzjoni *arbitrio boni viri* ghandu jkollha bazi fattwali u mhux kongetturali.

Ghaldaqstant ghar-ragunijiet premessi, tiddisponi kemm mill-appell imressaq mill-konvenut, kif ukoll mill-appell interpost mis-socjeta` attrici mis-sentenza moghtija mill-Prim’Awla tal-Qorti Civili tat-30 ta’ Settembru, 2014, fil-kawza fl-ismijiet premessi, billi tilqaghhom it-tnejn in parti u filwaqt li tvarja l-ammont ta’ danni likwidati sofferti mis-socjeta` attrici, kif hawn qabel spjegat, tikkundanna lill-konvenut ihallas is-socjeta` attrici s-somma ta’ sitt elef mitejn u hamsin ewro u tnejn u disghin centezmu

(€6,250.92) u tikkonfermaha fil-bqija. L-imghax jiddekorri mid-data tas-sentenza in prim'istanza.

L-ispejjez in prim'istanza jithallsu kif deciz mill-ewwel Qorti, filwaqt li l-ispejjez taz-zewg appelli ghandhom jinqasmu bin-nofs ($^1/_2$) bejn il-partijiet.

Joseph Azzopardi Prim Imhallef	Joseph R. Micallef Imhallef	Tonio Mallia Imhallef

Deputat Registratur
gr